

Estat de la qüestió de l'estudi de l'aspecte lèxic

Una proposta cognitiva de classificació dels
esdeveniments

Document de treball

Marta Coll-Florit (mcollfl@uoc.edu)
Becària d'investigació doctoral de l'IN3

Working Paper Series WP06-005

Grup de recerca: Language Processing Group (LPG)
Coordinador del grup de recerca: Dr. Salvador Climent Roca (UOC)

Data de recepció: setembre de 2006
Data d'acceptació: octubre de 2006
Data de publicació: gener de 2007

Internet Interdisciplinary Institute: <http://www.uoc.edu/in3/>

www.uoc.edu

Internet Interdisciplinary Institute (IN3)

<http://www.uoc.edu/in3>

Parc Mediterrani de la Tecnologia

Av. Canal Olímpic, s/n.
08860 Castelldefels
Barcelona (Espanya)

Tel. 93 673 50 00

Universitat Oberta de Catalunya (UOC)

<http://www.uoc.edu/>

Av. Tibidabo, 39-43
08035 Barcelona
Espanya

Tel. 93 253 23 00

Aquesta obra està subjecta a la llicència Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 2.5 Espanya de Creative Commons. Podeu copiar-la, distribuir-la i comunicar-la públicament sempre que n'especifiqueu l'autor i la plataforma que la publica (IN3); no en feu un ús comercial; i no en feu obra derivada. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/es/deed.ca>.

Sumari

<i>Resum</i>	5
1. Introducció	6
2. L'estudi de la <i>Aktionsart</i>: ¿la composicionalitat de l'aspecte lèxic o la naturalesa lèxica de l'aspecte composicional?	7
2.1. Classes i paràmetres aspectuals: el nivell lèxic.....	7
2.2. La composicionalitat de la <i>Aktionsart</i> : el nivell oracional	14
2.2.1. La informació aspectual a la interfície sintaxi-semàntica	18
3. La problemàtica dels tests aspectuals: possibles solucions	23
3.1. Tests per a identificar la delimitació	24
3.2. Tests per a identificar la dinamicitat	25
3.2.1. La forma progressiva	26
3.2.2. Els tests agentius	29
3.2.3. El complement de <i>parar / dejar</i>	30
3.3. Algunes alternatives: classes difoses i sentit com a unitat de classificació	31
4. L'enfocament cognitivista	34
4.1. L'aspecte lèxic des d'una perspectiva cognitivista: la proposta de L. Talmy	35
4.2. Una mica més enllà: aspecte lèxic i focalització de l'atenció	41
5. Conclusions i treball futur	46
6. Referències bibliogràfiques	47

Estat de la qüestió de l'estudi de l'aspecte lèxic

Una proposta cognitiva de classificació dels esdeveniments

Marta Coll-Florit (mcollfl@uoc.edu)

Becària d'investigació doctoral de l'IN3

Resum

El propòsit fonamental d'aquest article és confeccionar un estat de la qüestió en l'estudi de l'Aspecte lèxic, tota aquella informació relacionada amb l'estructura temporal interna de l'esdeveniment descrit per un verb o predicat. En el nostre recorregut analitzem la problemàtica dels models tradicionals i exposem una proposta alternativa de classificació aspectual basada en una aproximació cognitiva. Crucialment, presentem la hipòtesi segons la qual les classes aspectuals es poden concebre com a diferents focalitzacions d'un continuum aspectual d'Activitat-Assoliment-Estat-Assoliment. Des d'aquest nou plantejament, considerem que l'aspecte lèxic pot esdevenir un criteri de gran utilitat en el procés de desambiguació semàntica i representació de sentits d'una peça lèxica verbal, una necessitat fonamental en l'àmbit del Processament del llenguatge natural.

Paraules clau

Aktionsart, desambiguació semàntica, lingüística cognitiva

Citació recomanada:

COLL-FLORIT, Marta (2006). *Estat de la qüestió de l'estudi de l'aspecte lèxic. Una proposta cognitiva de classificació dels esdeveniments* [document de treball en línia]. UOC. (Working Paper Series; WP06-005). [Data de citació: dd/mm/aa].
<<http://www.uoc.edu/in3/dt/cat/coll-florit06005.pdf>>

1. Introducció

La societat de la informació requereix, cada vegada més, el desenvolupament de tècniques i mètodes per al tractament del llenguatge humà per tal que la interacció persona-màquina sigui més natural i eficient. Amb aquesta finalitat, actualment s'estan desenvolupant infinitud de recursos d'enginyeria lingüística que cobreixen àrees com l'extracció i recuperació d'informació, la traducció automàtica o els sistemes de *question-answering*, tota una sèrie de recursos que pretenen crear models que reproduïxin o simulin algun aspecte del llenguatge humà. És en aquest marc on esdevé essencial l'estudi lingüístic: necessitem entendre com funciona el llenguatge; és a dir, definir els principis genèrics subjacents a la capacitat lingüística humana i explicar de quina manera es materialitzen en les diverses llengües. Només així serem capaços de formalitzar l'enorme complexitat que amaga qualsevol llengua i arribar a crear programes informàtics que la reproduïxin.

Concretament, una de les problemàtiques bàsiques en l'àmbit del processament del llenguatge natural és resoldre l'ambigüitat intrínseca al llenguatge humà, per tal d'arribar a una comprensió automàtica. És el cas, per exemple, de l'ambigüitat que presenten els verbs polisèmics: cal crear models o algoritmes que determinin quin sentit del verb s'està utilitzant en cada context, procediment que es coneix amb el nom de *word sense disambiguation* (Aguirre et al. 2000, Resnik 2001). Ara bé, per a poder emprendre aquesta tasca, en primer lloc, hem de saber quin és el conjunt de sentits d'un verb i, en conseqüència, cal establir criteris per a destriar, identificar i representar sentits. Per tant, ens trobem amb la necessitat d'estudiar la semàntica verbal: definir quins són els components bàsics del significat verbal i explicar com els processem cognitivament els parlants, per a poder-ne establir un model de representació apte per a ser processat computacionalment. És així com els lingüistes pretenen donar resposta a preguntes com: ¿Quina informació contenen els verbs com a entrades en el lèxic?; ¿Com explicar les diferències interlingüístiques pel que fa als patrons de lexicalització del significat verbal?; ¿Quins elements del significat verbal són rellevants per a determinar la realització sintàctica del verb i quins són idiosincràtics de cada peça lèxica?

Tot i que encara no s'ha arribat a una resposta clara i unificada pel que fa a aquestes qüestions, sembla ser que hi ha un acord bastant general entre els lingüistes a l'hora d'afirmar que les entrades lèxiques verbals contenen informació sobre l'aspecte o *Aktionsart*, tota aquella informació que fa referència a l'estructura temporal interna de l'esdeveniment descrit per un verb o predicat¹. Així mateix, un supòsit bàsic de la bibliografia sobre aspecte lèxic és que es poden

¹ En aquest punt és important fer una clarificació terminològica. El terme 'aspecte' s'ha utilitzat per a designar tota aquella informació relacionada amb la manera en què es desenvolupa i es distribueix un esdeveniment en el temps. Ara bé, cal establir una diferència clara entre dues manifestacions de l'aspecte: d'una banda, *l'aspecte flexiu o morfològic*, que designa la informació relativa al desenvolupament de l'esdeveniment que ve proporcionada pels morfemes flexius del verb (p.ex. formes perfectives i formes imperfectives de les llengües eslaviques); i, per altra banda, *l'aspecte lèxic*, conegut tradicionalment amb el terme alemany *Aktionsart* ('mode d'acció'), que es relaciona amb tota aquella informació aspectual proporcionada per les unitats lèxiques quan funcionen com a predicats (principalment verbs, però en alguns casos també adjectius i

establir classes de verbs en funció del tipus eventiu o aspectual que descriuen. En aquest article pretenem donar una panoràmica general de les diferents aproximacions en l'estudi de l'Aktionsart i posar de manifest qüestions no resoltes o que són objecte de debat actual. L'objectiu bàsic del nostre recorregut per l'estudi de l'Aktionsart és esbrinar de quina manera la informació aspectual pot ser útil a l'hora de destriar i identificar sentits verbals. Concretament, treballarem amb dades de tres llengües: català, castellà i anglès.

En primer lloc presentarem els paràmetres aspectuals que s'han fet servir per a establir classes aspectuals a nivell lèxic (§2.1.) i a partir d'aquí ens endinsarem en el fenomen composicional de la Aktionsart (§2.2.), tot deturant-nos en el debat actual entre lexicalistes i neoconstruccionistes pel que fa al pes de l'aspecte a la interfície sintaxi-semàntica². Tot seguit, ressenyarem els principals problemes dels tests de classificació aspectual que trobem a la bibliografia, tot esbossant possibles solucions que apunten el sentit verbal com a unitat de classificació aspectual i la concepció de les categories aspectuals des d'una perspectiva cognitivista (§3.). Finalment, ressenyarem l'obra del lingüista cognitivista Leonard Talmy (§4.1.), en la qual ens basarem per a establir la nostra hipòtesi de classificació aspectual (§4.2.).

2. El tractament tradicional de la Aktionsart. De les classes i paràmetres a nivell lèxic, a la interfície sintaxi-semàntica.

Per tal d'iniciar qualsevol estudi sobre el comportament verbal, hem de començar per formular-nos preguntes tan bàsiques com *Què expressa un verb?*. De ben segur que moltes respostes s'aproximaran a l'afirmació "un verb expressa esdeveniments, situacions o accions". Per tant, topem amb una altra qüestió de fons que cal resoldre *Què és un esdeveniment?*.

2.1. Classes i paràmetres aspectuals: el nivell lèxic

L'afany per a entendre la natura dels esdeveniments lingüístics es remunta a la filosofia grega on trobem les primeres reflexions sobre la informació aspectual o estructura temporal interna dels esdeveniments. Aristòtil, en el llibre IX de la seva *Metafísica*, ja es qüestiona quins són els elements primitius dels esdeveniments i és el primer en formular una de les oposicions aspectuals bàsiques encara ara vigents en els estudis teòrics sobre l'aspecte: l'oposició entre esdeveniments delimitats i esdeveniments no delimitats. Aristòtil estableix una distinció entre verbs *kinesis*, que denoten esdeveniments que necessiten un límit temporal i que no estan complets fins que no s'assoleix aquest límit (com és el cas de l'esdeveniment descrit per 'arribar', noms). En aquest article ens centrarem només en l'aspecte lèxic i, més concretament, en l'aspecte lèxic verbal.

² Com indica Mendikoetxea (2004:1), una interfície és "un lugar, un punto o una zona de encuentro, de contacto o de interacción entre dos sistemas independientes y, por lo general, de naturaleza distinta – una frontera común entre dos sistemas, que permite la transferencia o flujo de información y comunicación en las dos direcciones". En aquest sentit, des d'una visió generativista, s'entén que la interfície sintaxi-semàntica és la que connecta els dos components bàsics de la gramàtica, el lèxic i la sintaxi, des que es postula el lèxic com a component independent de la sintaxi a *Aspects* (Chomsky, 1965).

‘construir’ o ‘néixer’) i, d'altra banda, els verbs *energeia* que expressen esdeveniments que tenen lloc sense necessitat d'acabar, que ocorren en qualsevol moment de l'interval en el qual tenen lloc i, si s'interrompen, ja han ocorregut (com per exemple ‘treballar’, ‘veure’ o ‘viatjar’). D'aquesta manera, Aristòtil estableix els fonaments d'una classificació eventiva basada en la noció de ‘delimitació’.

Haurem d'esperar, però, fins a la primera meitat del segle XX, per a trobar les primeres aproximacions a la informació eventiva en termes gramaticals: l'anomenada *Teoria Aspectual o Aktionsart*, que s'ocupa de l'estudi de tota aquella informació relacionada amb la distribució temporal interna de l'esdeveniment descrit pel verb o el predicat. Un dels autors cabdals i marc de referència ineludible en l'estudi de la Aktionsart és Vendler (1967), que proposa quatre classes aspectuals dels verbs: *states* (estats), *activities* (activitats), *accomplishments* (realitzacions) i *achievements* (assoliments). Per tal d'obtenir aquestes quatre classes, l'autor es basteix de dos paràmetres bàsics: el ‘procés’, que fa referència a la progressió temporal de l'esdeveniment, i la ‘definició’, que identifica el límit temporal o culminació de l'esdeveniment.

A partir d'aquests trets, Vendler estableix una distinció vertical entre esdeveniments processius i no processius: les activitats (*run, walk*) i les realitzacions (*write a letter, built a house*) es caracteritzen per denotar situacions processives que consten de diverses fases temporals que es succeeixen en el temps, mentre que els estats (*love, know, have*) i els assoliments (*stop, find, recognize*) descriuen situacions d'una sola fase temporal. Per altra banda, s'estableix una divisió horitzontal entre esdeveniments definits i no definits: les realitzacions i els assoliments presenten un límit temporal intern, mentre que els estats i les activitats no presenten aquesta culminació temporal inherent. D'aquesta manera, les quatre classes aspectuals es poden representar en una matriu de contrastos binaris com la que es presenta a la Taula 1.

	Procés	Definit
Estat	-	-
Activitat	+	-
Realització	+	+
Assoliment	-	+

Taula 1. Tipologia aspectual de Vendler a partir dels trets ‘procés’ i ‘definició’

La qüestió que cal subratllar és que Vendler agrupa els estats i els assoliments com a no processius, i és aquí on ens hem de preguntar: fins a quin punt formen una classe natural? Segons Vendler, tant els estats com els assoliments (com per exemple *tenir* o *trobar*, respectivament) no indiquen processos que transcorren en el temps en tant que consten d'una sola fase temporal. La distinció entre aquestes dues classes, segons l'autor, la trobem en el fet que els assoliments només poden ser predicats en moments de temps singulars (estrictament parlant), mentre que els estats es prediquen en períodes de temps. Així, esdeveniments com *guanyar* o *reconèixer* (assoliments) esdevenen en un instant o moment definit; d'altres com

creure, estimar o *odiar* (estats), es prediquen per a un període indefinit, curt o llarg de temps. Per tant, ambdues classes són menys processives, però es diferencien pel paràmetre de la 'duració': els assoliments són puntuals o [+ momentani], mentre que els estats són duratius o [- momentani], com es representa a la Taula 2.

	Procés	Definit	Momentani
Estat	-	-	-
Activitat	+	-	-
Realització	+	+	-
Assoliment	-	+	+

Taula 2. Paràmetres que subjauen la classificació de Vendler

D'entrada, si observem la Taula 2, notem que el tret [+/- momentani] és redundant en tant que les quatre classes ja queden diferenciades a partir dels trets [+/- procés] i [+/-definit]. De fet, són molts els autors ([Verkuyl:1989], [De Miguel:1999], [Tenny:1994], entre d'altres) que acabaran optant per postular només dos trets, tot argumentant que el paràmetre 'duració' és de natura extralingüística: fins i tot els esdeveniments puntuals (els assoliments) necessiten un temps, per poc que sigui, per a tenir lloc i en aquest sentit tots els verbs hauran de tenir més o menys duració. Per altra banda, en els treballs posteriors ([Mourelatos:1978], [Dowty:1979], [Verkuyl:1989], [Marín:1999], entre d'altres) es substituirà el paràmetre 'procés' de Vendler pel concepte més ampli de 'dinamicitat', que es relaciona amb la presència o absència d'una acció; per tant, inclou accions que, mentre ocorren, progressen o canvien en el temps. Així, aquest tret també englobarà els assoliments que seran [+ dinàmics], per tal com impliquen un canvi d'estat. A partir d'aquí, es farà la distinció entre estats [-dinàmics] i no-estats [+dinàmics]. La segona distinció serà entre esdeveniments dinàmics delimitats i esdeveniments dinàmics no delimitats, de manera que els assoliments i les realitzacions formaran una classe natural. Per tant, la [-dinamicitat] ja no agruparà els estats i els assoliments, com passava amb el paràmetre [-procés] de Vendler, com podem observar a la Taula 3.

	Dinamicitat	Delimitació
Estat	-	-
Activitat	+	-
Realització	+	+
Assoliment	+	+

Taula 3. Tipologia eventiva de Vendler a partir dels trets 'dinamicitat' i 'delimitació'

El fet més rellevant que podem constatar a la Taula 3 és que no hi ha cap tret que distingeixi les realitzacions dels assoliments. I és que són molts els autors que, després de Vendler, han argumentat que la distinció entre realitzacions i assoliments no és pertinent

lingüísticament. Un dels primers autors en fer aquesta crítica a la tipologia quadripartida de Vendler és Verkuyl (1989) que considera que els assoliments i les realitzacions haurien de formar una única classe natural ja que ambdues classes comparteixen el tret de ser [-homogènies], per tal com impliquen un canvi d'estat. Aquest mateix argument és el que exposa Mourelatos (1978) per a afirmar la solidesa de la integració dels assoliments i les realitzacions en una sola classe. Segons l'autor, ambdues classes són accions que impliquen un producte o un resultat, fet que el portarà a postular només tres classes eventives: *estats*, *processos* i *esdeveniments* (classe que inclou realitzacions i assoliments).

Així mateix ho considera Pustejovsky (1991, 1995), que estableix tres tipus eventius: *estats*, *processos* i *transicions*. Segons l'autor, els esdeveniments no són entitats atòmiques, sinó que estan dotats d'una estructura interna i, d'aquesta manera, es poden descompondre en diferents fases o subesdeveniments. Així, estableix que els Estats (E) són esdeveniments simples que s'avaluen sense relació amb altres esdeveniments; els Processos (P) són successions d'esdeveniments identificats com a una mateixa expressió semàntica; finalment, les Transicions (T), classe que inclou els assoliments i les realitzacions, es caracteritza per implicar una transició d'un estat a la seva oposició, tant si s'expressa el procés que ha portat a terme aquest canvi (realització), com si no s'expressa (assoliment). L'autor estableix que tenim dues classes lògiques dins de la classe de les transicions però que, configuracionalment, és una sola classe. Podem veure representades gràficament les tres classes de Pustejovsky a la Figura 1.

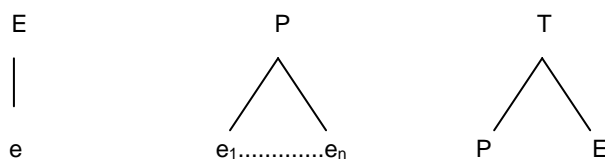

Figura 1. Tipus eventius segons Pustejovsky

D'aquesta manera, la divisió entre realitzacions i assoliments a partir del tret [+/- momentani] es veurà com una subclassificació secundària dins de la classe més general dels esdeveniments o transicions, com es mostra a la Taula 4.

		Dinàmic	Delimitació	Momentani
Esdeveniment / Transició	Realització	+	+	-
	Assoliment	+	+	+

Taula 4. Distinció entre realitzacions i assoliments

Així i tot, el paràmetre de la 'duració' no està exempt de controvèrsies. D'una banda, trobem la postura d'autors com Tenny (1994) que argumenten que el paràmetre de la duració és de natura extralingüística i l'exclouen com a tret de classificació aspectual. Per altra banda, trobem autors com Fernández Lagunilla (1999) i De Miguel i Fernández Lagunilla (2000) que no

només reprenen la hipòtesi vendleriana segons la qual hi ha esdeveniments puntuals, sinó que a més a més estableixen diferents tipus d'assoliments. Concretament, amplien la classificació dels tipus eventius de Pustejovsky (estats, processos i transicions) per tal d'explicar verbs com *llegar* que, segons les autores, no sembla que siguin la materialització de la segona fase d'un esdeveniment complex (transició), sinó que sembla més plausible dir que es tracta d'un esdeveniment simple, que es dóna en un moment concret i puntual. Alhora, necessiten explicar verbs que també ocorren en un punt però donen lloc a un nou estat que es pot mantenir durant un temps (assoliment + estat), com per exemple *sentarse* o *ocultarse*. Finalment, segons les autores, hi hauria aquells esdeveniments que ocorren en un punt i donen lloc a un procés que es pot seguir donant durant un temps (assoliment + procés), com és el cas de *hervir* o *oscilar*. És així com opten per establir tres tipus d'assoliments que es diferencien de les transicions: assoliments simples (L1) i assoliments complexos; i dins de la subclasse dels complexos, assoliments seguits d'un estat (L2) o d'un procés (L3), com es representa a la Figura 2.

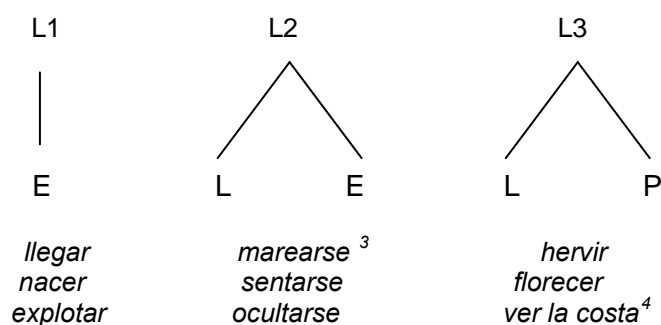

Figura 2. Subclassificació dels assoliments (De Miguel y Fernández Lagunilla, 2000)

Aquesta subdivisió de classes no només la trobem per als assoliments, sinó que també és freqüent per als estats. Concretament, són molts els autors que divideixen els estats en dues subclasses: d'una banda, seguint la terminologia de De Miguel (1999), tenim els estats 'permanents', que prediquen propietats dels individus més enllà de les coordenades espacio-temporals o, dit d'altra manera, que són vàlids per a qualsevol interval temporal; per altra banda, trobem els estats 'transitoris' que serien momentanis o episòdics, és a dir, que descriuen l'estat en què es troba un individu en una determinada situació espacio-temporal. La distinció original és de Carlson (1977) que estableix una diferència entre estats *Individual-level* (de nivell individual) i *Stage-level* (episòdics o d'estadi); Dowty (1979) parla d'estats *Momentary* (momentanis) que s'oposen als estats *Interval* (no momentanis o d'interval); Bach (1981), d'estats *Dynamic* (dinàmics) i *Static* (estàtics o no dinàmics); Marín (1999), estableix la diferència entre *estados*

³ Tot i ser un exemple presentat per De Miguel i Fernández Lagunilla (2000), considerem que 'marearse' no és tan momentani com 'sentarse' o 'ocultarse' i, segons el nostre parer, s'adequa molt més al patró d'una transició: P + E.

⁴ Només amb el sentit de "ver la costa desde el mar", per tant, considerem que és un exemple forçat.

acotados i *estados no acotados* (terminologia que adopta de Robinson [1994]), i De Miguel (2000), entre *estados permanentes* i *estados transitorios*. Segons Marín (1999) i De Miguel (2000), en espanyol, normalment els estats permanents o no-acotats es construeixen amb el verb 'Ser' (*ser alto, ser alemán*), mentre que els verbs transitoris o acotats es construeixen amb el verb 'Estar' (*estar cansado, estar dormido*).

Més enllà d'aquestes subclassificacions dels tipus aspectuals de Vendler, trobem una altra proposta alternativa de classificació aspectual dels verbs, formulada inicialment per Dowty (1979) i represa posteriorment per Levin & Rapaport (1995, 1998) que, enlloc de basar-se en paràmetres aspectuals, com la dinamicitat o la delimitació, estructura la classificació a partir dels anomenats 'operadors aspectuals'. Segons Dowty, les diferents propietats aspectuals dels esdeveniments es poden explicar tot postulant una classe homogènia de predicats estatus, més tres o quatre operadors i connectors oracionals. Els verbs estatus de l'anglès es suposa que corresponen directament a aquests predicats estatus en l'estructura lògica, mentre que els verbs d'altres categories tenen estructures lògiques que consisteixen en un o més predicats estatus incrustats en una oració complexa formada per connectors i 'operadors aspectuals' específics: DO, BECOME i CAUSE. Els assoliments ofereixen l'exemple més simple d'aquest sistema: consisteixen en un predicat estatus més un operador BECOME, com s'observa a (1).

- (1) a. *Die*: BECOME NOT alive'(x)
 b. *Lose*: BECOME NOT have' (x,y))

Pel que fa a les realitzacions, tenen l'estructura lògica \emptyset CAUSE ψ , on \emptyset i ψ són estructures lògiques. El patró més comú és tenir per a \emptyset una activitat i per a ψ un assoliment, com observem a (2), en què CAUSE és un connector que relaciona l'esdeveniment causant amb l'esdeveniment causat.

- (2). *kill*: [x does something] CAUSE [BECOME NOT alive' (y)]

Pel que fa a les activitats, és la classe més problemàtica per a l'esquema de Dowty. És difícil imaginar quin tipus de predicat estatus podria subjure verbs com *córrer*, *caminar* o *caure*; el candidat obvi és alguna cosa com *be in motion*, i és un predicat estatus sospitós. Dowty conclou la seva discussió de proposar una caracterització teòrica d'aquesta classe de verbs sense ser capaç d'establir un "predicat atòmic" que podria funcionar com a component semàntic clau d'aquesta classe de verbs. Tanmateix, postula un operador per a alguns verbs d'aquesta classe. Aquest operador és DO, originàriament hipotetitzat per Ross (1972) com a formant part de l'estructura profunda de les oracions de tipus acció. En la teoria de Dowty, DO és tractat com un operador, anàleg a BECOME, que supleix la noció d'agentivitat. La caracterització semàntica precisa és que l'estat està "sota el control immediat de l'agent" (1979:118). Per exemple, la diferència entre *see* i *watch* podria ser que l'estructura lògica de *watch*, però no la de *see*, conté DO. Les estructures lògiques per a les quatre classes, per tant, queden definides tal i com es presenta a (3).

- (3) Estat → predicat' (x)
- Assoliment → BECOME predicat' (x)
- Activitat → DO (x, [predicat' (x)])
- Realització (∅ CAUSE ψ (on ∅ és normalment una activitat i ψ un assoliment)

Dowty distingeix una subclasse agentiva i una altra de no-agentiva per a cada classe aspectual. Així, estableix vuit classes. A més a més, divideix els estats en dues subcategories tot introduint una oposició entre 'interval i momentani': estats com *saber* o *odiar* serien [-momentani], mentre que estats com *estar dret* o *estar estirat* serien [+momentani] juntament amb els no-estats. Ara bé, si deixem de banda el tret agentiu i el momentani, observem que en la proposta de Dowty també hi subjauen tres paràmetres molt propers als observats en les classificacions anteriors: [+/- canvi], [+/-definit] i [+/-complex], com es representa a la Figura 3.

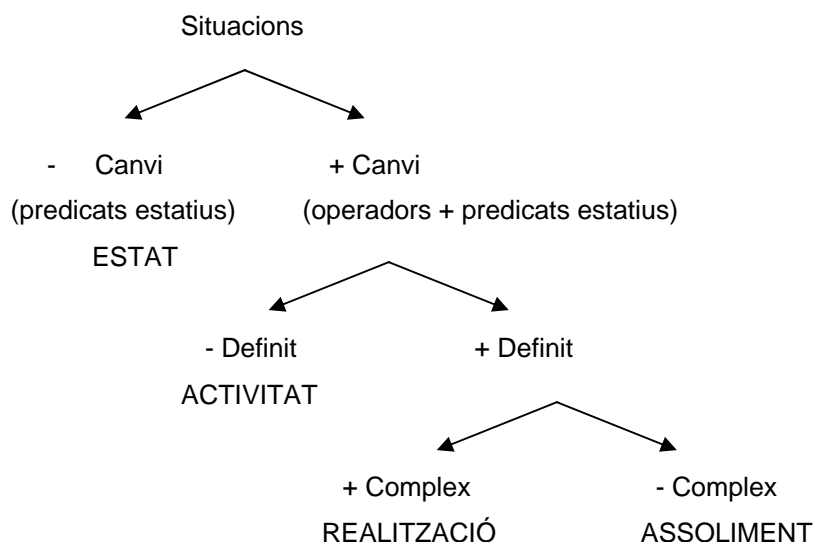

Figura 3. Representació estructurada de la proposta de Dowty

El paràmetre [+/- canvi] seria equivalent a la dinamicitat. El segon paràmetre, [+/- definit] indica la presència o absència de l'operador BECOME que deixa l'interval de canvi tancat en els esdeveniments [+definit]. Pel que fa al tercer paràmetre [+/- complex] implica la presència o absència de l'operador CAUSA juntament amb l'operador BECOME. Les realitzacions tenen aquests dos operadors que donen compte de l'etiqueta [+complex], mentre que els assoliments són [-complex].

Arribats en aquest punt, hem ressenyant diferents propostes de reformulació dels tipus aspectuals de Vendler (1967) per tal de copsar quins són els paràmetres que subjauen les classes aspectuals dels verbs. Per tant, fins aquí hem parlat de la informació aspectual estrictament a nivell lèxic. El cas és, però, que ja des de Mourelatos (1978) i Verkuyl (1979) es reivindica la natura composicional de la *Aktionsart* tot establint que, si bé la peça lèxica conté un significat

bàsic compromès amb l'aspecte, diferents elements del context sintàctic poden provocar que les propietats aspectuals d'un SV o oració siguin diferents a la informació aspectual codificada a nivell lèxic; és a dir, les propietats aspectuals dels predicats es determinen composicionalment a la sintaxi. Per exemple, en funció de l'argument intern que seleccioni un verb com *pintar* o *construir*, tindrem una realització (*pintar un quadre*) o un procés (*pintar quadres*). Dediquem el següent apartat a analitzar amb més detall aquest caràcter composicional de l'aspecte lèxic.

2.2 La composicionalitat de la Aktionsart

Una de les principals crítiques de Verkuyl (1989) i Mourelatos (1978) a la proposta de classificació aspectual de Vendler (1967) és que es basa només en la peça lèxica verbal sense posar esment en el valor aspectual del predicat o l'oració. És a partir d'aquí que es comença a reivindicar la natura composicional de l'aspecte tot establint que, si bé és cert que el verb codifica una informació aspectual bàsica pel que fa als paràmetres de la dinamicitat i la delimitació, aquests paràmetres es poden modificar o reafirmar a nivell oracional en funció de les propietats aspectuals d'altres elements que intervenen en el context sintàctic de l'oració, com poden ser certs modificadors adverbials, el tipus semàntic del sintagma nominal (SN) que es realitza com a objecte directe (OD), alguns sintagmes preposicionals (SP), el temps verbal de la peça lèxica o fins i tot, per a alguns autors ([Verkuyl:1989], [Van Voorst:1988], [De Miguel:1999]), el tipus de SN que es realitza en posició subjecte.

Una de les conviccions més esteses entre els investigadors és que el paràmetre més significatiu a aquest canvi de classe aspectual a nivell oracional és la delimitació o tel·lictat, per tal com normalment el límit temporal de l'esdeveniment descrit pel verb es realitza en l'objecte directe del predicat ([Mourelatos:1978], [Van Voorst:1988], [Verkuyl:1989], [Tenny:1994], entre d'altres). Concretament, s'estableix que les propietats semàntiques de l'OD influeixen en l'estructura de l'esdeveniment del predicat: si tenim un SN definit (determinat o quantificable) l'esdeveniment és delimitat o tel·lic (1), mentre que si l'SN és indefinit (un nom massa o un 'bare plural') l'esdeveniment és no-delimitat o atel·lic (2)

- (1) a. *Menjar una poma*
b. *Beure un got d'aigua*

- (2) a. *Menjar pomes* ('bare plural')
b. *Beure aigua* (nom massa)

Referint-se a aquestes propietats quantificacionals dels SN, Verkuyl (1989) proposa el tret SQA (*Specified quantity of A*, equivalent al tret 'definit' o 'delimitat') com un dels paràmetres bàsics per a distingir classes aspectuals. Concretament, assigna un valor positiu o negatiu de SQA als dos arguments d'un verb (subjecte i objecte directe): d'una banda, assigna el valor [+ SQA] als SN que presenten determinants, demostratius o possessius; per altra banda, estableix el valor [-SQA] per als SN que presenten cardinals indeterminats o plurals sense determinació. Alhora, assigna

un valor positiu o negatiu del tret [ADD TO] a la peça lèxica verbal, tot indicant la presència o absència de progressió temporal: el valor [- ADD TO] indica el caràcter estatiu de la peça lèxica, mentre que el valor [+ ADD TO] indica el caràcter dinàmic.

Així, Verkuyl estableix que sempre que tinguem un verb amb el tret [-ADD TO] tindrem una oració estativa, sigui quin sigui el valor dels seus arguments. Per altra banda, per tal d'obtenir una oració delimitada cal que tant el verb com els seus arguments siguin positius respecte als trets [ADD TO] i [SQA], un principi que Verkuyl designa com a 'Plus Principle'. D'aquesta manera queden diferenciades les tres classes (estats, processos i esdeveniments) tal i com s'observa a (3).

(3)

[+SQA] + [+ADD TO] + [+ SQA]	→ esdeveniment (delimitat)
[+SQA] + [+ADD TO] + [- SQA]	→ procés
[-SQA] + [+ADD TO] + [+ SQA]	→ procés
[-SQA] + [+ADD TO] + [- SQA]	→ procés
[+SQA] + [-ADD TO] + [+ SQA]	→ estat
[+SQA] + [-ADD TO] + [- SQA]	→ estat
[-SQA] + [-ADD TO] + [+ SQA]	→ estat
[-SQA] + [-ADD TO] + [- SQA]	→ estat

Podem veure exemples de cadascuna de les classes eventives segons Verkuyl (1989) a (4).

(4)	<i>She</i> [+ SQA]	<i>played</i> [+ADD TO]	<i>that sonata</i> [+SQA]	→ esdeveniment
	<i>She</i> [+SQA]	<i>played</i> [+ADD TO]	<i>sonatas</i> [-SQA]	→ procés
	<i>She</i> [+SQA]	<i>hated</i> [-ADD TO]	<i>that sonata</i> [+ SQA]	→ estat

Pel que fa a aquestes propietats semàntiques de l'OD relacionades amb la delimitació de l'esdeveniment, és interessant la crítica de Van Voorst (1988) segons la qual una anàlisi temporal no explica adequadament els fets: és difícil establir un lligam entre la noció temporal de punt de terminació i nocions físiques com massa i pluralitat d'objectes. És per aquest motiu que l'autor reivindica una anàlisi basada en nocions espacials. Concretament, estableix que els esdeveniments tenen un principi i un final, idea que ja trobem en Bennet & Partee (1972). Ara bé, per a Van Voorst l'inici i el final no són punts temporals sinó que els interpreta com a entitats/objectes de la realitat que s'utilitzen per a identificar aquests punts. Així, entenent que els esdeveniments estan delimitats en termes d'objectes a la realitat, els fets prenen més sentit: perquè hi hagi un objecte de terminació, l'OD ha de tenir un canvi d'estat identificable; en el cas dels noms 'massa' i dels plurals indefinits aquest canvi d'estat en la realitat no es pot identificar, perquè no denoten entitats que estiguin delimitades en l'espai.

Tenim, per tant, que Van Voorst substitueix l'anàlisi temporal dels esdeveniments per una anàlisi a partir de nocions espacials en què els esdeveniments estan delimitats per objectes en

l'espai i no pel començament o el final d'un segment temporal. Aquest moviment, diu l'autor, fa que sigui possible donar una interpretació semàntica del subjecte i de l'objecte directe. Concretament, Van Voorst representa l'estructura d'un esdeveniment com una línia amb dues fronteres marcades per dos *papers eventius*: l'*originador*, que marca l'origen de l'esdeveniment, i el *delimitador*, un punt que marca el final de l'esdeveniment. A partir d'aquí estableix una regla de correspondència entre estructura eventiva i posicions sintàctiques: l'*originador* es realitza com a subjecte i el *delimitador* com a objecte directe, com observem a la Figura 4.

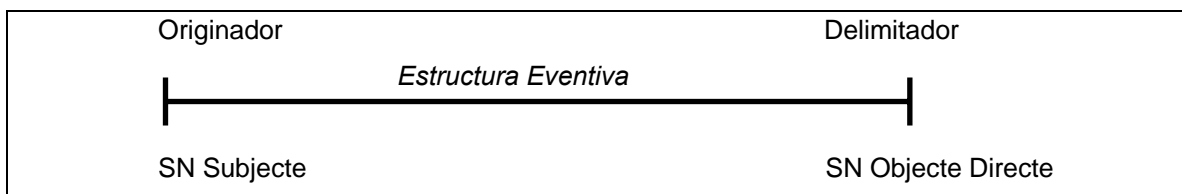

Figura 4. Estructura de l'esdeveniment segons Van Voorst (1988)

En síntesi, Van Voorst defineix les propietats semàntiques dels arguments en termes de *papers eventius*, *originador* i *delimitador*, que defineix com a participants en l'esdeveniment que s'assignen a posicions sintàctiques particulars: al subjecte i l'objecte directe, respectivament.

Fins aquí, per tant, notem que Verkuyl (1989) i Van Voorst (1988) inclouen tant l'argument extern com l'argument intern (tot i que des d'anàlisis diferents) com a elements claus de l'estructura d'un esdeveniment. És en aquest context on esdevé important presentar la diferència entre *Estructura Eventiva* i *Estructura Aspectual* introduïda per Tenny (1994). Segons l'autora, l'*Estructura Aspectual*, que només inclou els arguments interns, és el nucli eventiu de l'*Estructura Eventiva*, que engloba totes les estructures temporals de l'esdeveniment, inclosos els arguments externs, com es mostra a la Figura 5.

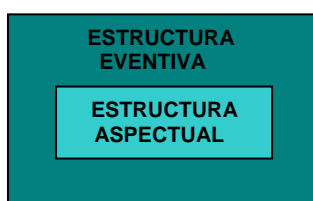

Figura 5. Estructura Aspectual com a nucli de l'Estructura Eventiva, segons Tenny (1994)

L'argument presentat per Tenny per a establir aquesta diferència és que només els arguments interns poden rebre *papers aspectuals* (participants en l'esdeveniment). Per tant, estableix que el correlat sintàctic de l'estructura aspectual és el sintagma verbal. Concretament, centrant-se en l'estructura aspectual dels predicats delimitats, presenta tres papers aspectuals que es poden lligar a posicions sintàctiques internes al SV: la *Measure*, el *Path* i el *Terminus*.

Pel que fa a la *Measure*, és el rol aspectual que designa aquell participant en l'esdeveniment que distribueix i delimita l'esdeveniment: proveeix tant un únic paràmetre graduable o escala a través de la qual l'esdeveniment transcorre en el temps, així com un punt

final en aquesta escala; la *Measure*, segons l'autora, es lliga sempre a la posició d'objecte directe, com podem observar a (5).

(5) *L'Esteve va construir una casa (Measure)*

En quant al *Path*, Tenny el defineix com aquell participant eventiu que proveeix una escala a través de la qual es distribueix l'esdeveniment, però que no presenta un punt final en aquesta escala. Finalment, tenim el *Terminus* que és el participant eventiu que marca el límit de l'escala. És a dir, els papers aspectuals de *Path* i *Terminus*, junts, tenen la mateixa funció aspectual que la *Measure*, o sigui, distribuir i delimitar l'esdeveniment: el *Path*, que es lliga a l'OD, distribueix l'esdeveniment i el *Terminus*, que normalment és un SP, és qui delimita l'esdeveniment, com es mostra a (6).

(6) *Els excursionistes escalaren la muntanya fins al cim (Path / Terminus)*

Així, l'autora obté dos patrons aspectuals bàsics, [*Measure*] i [*Path, Terminus*], que lliga a posicionals argumentals internes i que reflecteixen l'Estructura Aspectual dels verbs no-estadius.

En aquest línia, Marín (2000) exposa que diversos motius semblen indicar que s'hauria de postular un nivell aspectual bàsic que correspongui només al SV i no a l'oració. I és que, com bé indica l'autor, la influència del subjecte en llengües com les romàniques no és pertinent en el càlcul aspectual en tant que els SN sense determinació no poden ocupar aquesta posició. Així, la distinció de Verkuyl (1989) entre Subjectes específics i no específics, que s'il·lustra en els exemples (7.a.) i (7.b.), no seria operativa per a l'espanyol, com comprovem als exemples (7.c.) i (7.d.).

(7)

- a. *The soldiers ate a sandwich*
- b. *Soldiers ate a sandwich*
- c. *Los soldados se comieron un bocadillo*
- d. **Soldados se comieron un bocadillo*

[Marín, 2000: 51]

La proposta de Marín (2000), per tant, és que el nivell bàsic de l'anàlisi aspectual és el SV. De fet, aquesta és la tendència dels estudis actuals sobre l'estructura eventiva que només accepten una *Atkiontsart* parcialment composicional: l'aspecte només abasta el SN intern, mentre que el SN extern, el subjecte, queda fora de l'abast de l'aspecte, idea que inaugura el treball de Tenny (1994), i que s'amplia en treballs posteriors com el de Ritter & Rosen (1996).

Ara bé, l'aportació que cal subratllar del treball de Tenny (1994), que ha marcat tots els treballs posteriors sobre la relació entre lèxic i sintaxi, és la formulació de la *Hipòtesi de la Intefície Aspectual*, segons la qual les propietats aspectuals són les úniques propietats lèxiques rellevants per a la interfície amb la sintaxi. Ja des de les primeres teories dels papers temàtics, s'ha observat

que algunes de les propietats lexicosemàntiques de les paraules, especialment els predicats, es relacionen sistemàticament amb el seu comportament sintàctic. Aquestes teories, però, han treballat amb problemes des dels seus inicis: no es posen d'acord en l'inventari de papers temàtics, així com tampoc amb la definició precisa de les etiquetes d'aquests papers temàtics. És més, topen amb el problema que verbs semànticament similars poden aparèixer en estructures sintàctiques diferents però assignar el mateix paper temàtic. Tenny (1994) prova de solucionar alguns d'aquests problemes traient el pes dels papers temàtics en el *mapping* sintàctic.

L'autora argumenta que els papers aspectuals, que es deriven dels contorns interns de l'esdeveniment denotat, determinen el comportament sintàctic dels verbs i dels seus arguments. Proposa que el *mapping* sintàctic ha de seguir uns principis universals i que la informació usada per a lligar arguments des del lèxic a la sintaxi és purament aspectual, no temàtica. La idea central és que a l'entrada lèxica del verb s'especifiquen els papers aspectuals de *measure*, *path* i *terminus*, que determinen la seva projecció a la sintaxi d'acord amb la Hipòtesi de la Interfície Aspectual:

- *Els principis universals de mapping entre els papers temàtics i l'estructura argumental sintàctica estan governats per propietats aspectuals relacionades amb la distribució i la delimitació de l'esdeveniment.*
- *Les restriccions en les propietats aspectuals associades amb l'argument directe intern, l'argument indirecte intern i els arguments externs en l'estructura sintàctica restringeixen el tipus de participants en l'esdeveniment que poden ocupar aquestes posicions.*

[traduït de Tenny, 1994: 115-6]

Aquesta hipòtesi marcarà un paradigma de canvi des del *mapping* d'arguments basat en els papers temàtics a un *mapping* basat en l'estructura eventiva. El valor del treball de Tenny és aparent en la literatura emergent sobre estructura eventiva en la dècada dels 90, on trobem nombrosos autors que adopten la idea que el *mapping* és molt sensitiu a l'estructura eventiva ([Borer:1994, 1998, 2004], [Grimshaw:1990], [Pustejovsky:1988], [Ritter & Rosen: 1996, 1998], entre d'altres). Ara bé, aquesta qüestió tampoc no està exempta de controvèrsies sinó que ens porta a un dels debats actuals entre els investigadors de la interfície sintaxi-semàntica: ¿quin és el pes de la peça lèxica verbal pel que fa a la informació aspectual?, ¿l'aspecte està codificat al lèxic i determina la sintaxi, com indica Tenny, o bé és a l'inrevés, s'especifica a la sintaxi i acaba determinant el lèxic? A l'hora de donar resposta a aquestes preguntes trobem dues aproximacions bàsiques, la hipòtesi neoconstruccionista o sintàctica i la hipòtesi lexicosemàntica, dos paradigmes que presentarem amb més detall al següent apartat.

2.2.1. La informació aspectual a la interfície sintaxi-semàntica

Com acabem d'esmentar suara, una de les qüestions fonamentals que són objecte d'estudi i debat entre els investigadors que es dediquen a la interfície sintaxi-semàntica, és el de determinar quin dels dos nivells lingüístics, la sintaxi o la semàntica, té més pes a l'hora de

determinar l'estructura eventiva d'un predicat; és a dir, quina és la direcció prominent en l'intercanvi d'informació entre aquests dos sistemes: si la informació eventiva va de la semàntica a la sintaxi, o a l'inrevés, de la sintaxi a la semàntica. Si ens atenem a la bibliografia, trobem dues grans aproximacions confrontades o, si més no, complementàries: els models neoconstruccionistes, que consideren que la informació aspectual s'especifica a la sintaxi, i els models lexicalistes que, contràriament, donen molt més pes a la semàntica lèxica a l'hora de codificar la informació aspectual.

Pel que fa a l'aproximació *neoconstruccionista* ([Borer:1994, 2004], [Arad:1998], [Ritter & Rossen:1998], entre d'altres) és la que considera que no hi ha més interacció entre tipus de predicat i forma de l'oració que la que s'estableix a la sintaxi externa; dit d'altra manera, s'assumeix que la projecció dels arguments d'un verb no ve determinada des del lèxic, sinó que és una propietat de la construcció sintàctica. L'argument bàsic en favor d'aquesta hipòtesi es fonamenta en els verbs de conducta variable: hi ha verbs que canvien d'interpretació aspectual en determinats contextos sintàctics i, per tant, es pot pensar que és el context qui determina aquest canvi i que el verb en sí està infraespecificat pel que fa a la informació aspectual. Per tant, s'assumeix com a norma el comportament variable del verb i la seva dependència del context.

L'aproximació contrària és la dels *models lexicosemàntics* ([Jackendoff:1990], [Pinker:1989], [Levin & Rappaport Hovav:1995], [Rappaport-Hovav & Levin:1998], entre d'altres) segons la qual els verbs apareixen llistats en el lèxic amb una representació lexicosemàntica del seu significat bàsic, a partir de la qual es projecta la seva estructura sintàctica. Per tant, contràriament als models neoconstruccionistes, es considera que la informació aspectual bàsica d'un predicat ja està codificada al lèxic i que aquesta informació és rellevant per a la realització sintàctica dels seus arguments; no obstant això, aquests models no descarten el fet que, a vegades, la sintaxi pugui estendre, reconstruir o augmentar el significat aspectual bàsic codificat al lèxic. Un dels treballs paradigmàtics d'aquesta aproximació, que ha tingut gran transcendència en múltiples treballs de classificació verbal, és l'obra de Levin & Rappoport Hovav (1995) i Rappoport Hovav & Levin (1998), en què es presenta una teoria de la semàntica lèxica que connecta la classificació aspectual de Vendler-Dowty amb les innovacions que s'han produït en el marc de la teoria generativista (cf. Jackendoff, 1990). Les autores parteixen de l'assumpció bàsica que la gramàtica universal ens proporciona un inventari de *patrons lexicosemàntics* que codifiquen aquells elements del significat que són rellevants per a la sintaxi. Concretament, consideren que aquests patrons coincideixen amb els tipus de significats aspectuals i postulen quatre tipus bàsics de *patrons d'estructura eventiva*, com es mostra a (1).

(1)

[x <STATE>]	estat
[x ACT <MANNER>]	activitat
[BECOME [x <STATE>]]	assoliment
[[x ACT <MANNER>] CAUSE [BECOME [x <STATE>]]]	realització

Segons L&RH, el significat d'un verb consisteix en l'associació d'un d'aquests patrons d'estructura eventiva, que formen un inventari tancat i que representen l'aspecte estructural del significat (és a dir, la part del significat gramaticalment rellevant), amb una constant que forma part d'un inventari obert de tipus ontològics concrets (ESTAT, LLOC, MANERA, COSA, INSTRUMENT) que expressa el significat idiosincràtic de cada verb i, per tant, permet distingir verbs amb un mateix significat estructural. Cada constant, en funció del seu tipus ontològic, s'associa a un tipus de patró d'estructura eventiva, a partir de les anomenades *Regles de realització canònica*, entre les quals cal incloure les que s'especifiquen a (2)⁵.

(2)

manera	→	[x ACT _{<MANNER>} (p.ex. córrer, xiular, fregar)
instrument	→	[x ACT _{<INSTRUMENT>} (p.ex. raspallar, pentinar)
objecte col.locat	→	[x CAUSE [BECOME [y WITH _{<THING>}] (p.ex. ensellar, enfarinar)
lloc	→	[x CAUSE [BECOME [y _{<PLACE>}]] (p.ex. emmagatzemar, empresonar, ensobrar)
estat causat internament	→	[x _{<STATE>}] (p.ex. florir, germinar, brillar)
estat causat externament	→	[[x ACT] CAUSE [BECOME [x _{<STATE>}]] (p.ex. trencar, aclarir, obrir)

Així, com a resultat de l'associació d'una constant a una plantilla d'estructura d'esdeveniments, a través de les regles de realització canònica, s'obté una *Estructura Eventiva* que denota el significat bàsic d'un verb (RH i L, 1998:109-110). Alhora, podem obtenir significats derivats a través de l'expansió de la plantilla (*Template Augmentation*). Concretament, les autores exposen que "les plantilles de les estructures d'esdeveniment es poden expandir sempre i quan el resultat sigui una plantilla possible de l'inventari de plantilles d'estructures d'esdeveniment" (RH & L, 1998:111). Tenim així, per exemple, que els verbs de canvi d'estat causat internament s'associen normalment amb el patró d'estructura eventiva d'Estat (3a). Ara bé, en alguns casos aquests verbs també poden tenir una lectura d'assoliment, com en el cas del verb 'florir', una lectura possible ja que només s'ha d'estendre el predicat estatiu bàsic tot afegint-hi un predicat primitiu de canvi (BECOME), com observem a (3b).

(3)

a. [x _{<STATE>}]

Ex. *L'amaril·la va florir durant deu dies*

b. [BECOME [x _{<STATE>}]]

Ex. *La meva planta preferida ha florit en un dia*

⁵ Els exemples de (2) i (3) en català s'han extret de Mateu (2002).

Si tenim present que no es preveu la supressió d'elements, podrem entendre que les realitzacions tindran sempre un significat rígid per tal com les representacions lexicosemàntiques són les més complexes disponibles i no s'hi poden aplicar Regles d'Expansió de Plantilla. D'aquí també se'n deriva, per tant, que els verbs que denoten activitats en el seu significat bàsic són molt més flexibles que els que en el seu significat bàsic denoten realitzacions.

En definitiva, la dada que cal subratllar és que les autores entenen l'estructura lexicosemàntica com a estructura eventiva. Per altra banda, s'estableixen condicions de bona formació sobre la realització sintàctica de l'estructura eventiva: tot argument sintàctic s'ha d'associar a un subesdeveniment de l'estructura eventiva, i tot element de l'estructura eventiva ha d'estar codificat sintàcticament. Alhora, s'estableixen *regles d'enllaç* entre lèxic i sintaxi, com ara la 'regla d'enllaç del canvi dirigit', segons la qual l'argument d'un verb que correspon a l'entitat que pateix un canvi dirigit descrit pel verb és el seu argument intern directe (p.ex. 'trençar' o 'caure'). L'objectiu fonamental de les regles d'enllaç és aïllar components bàsics del significat lèxic que són rellevants per a la projecció sintàctica dels arguments.

Fins aquí, per tant, hem observat dues possibles explicacions pel que fa a la codificació de la informació aspectual: models neoconstruccionistes, que es fonamenten en la sintaxi, i models projeccionistes, que es fonamenten en el lèxic. Quins avantatges i desavantatges presenten aquestes dues aproximacions? Com bé indiquen autores com Mendikoetxea (2004) o Demonte (2002), el principal avantatge dels models neoconstruccionistes és que permeten donar resposta empírica a les alternances verbals i al comportament inestable d'alguns verbs. Per contra, són models hipergeneradors i poden generar infinitament més del què és possible. Un altre problema relacionat dels models neoconstruccionistes és que no poden explicar el límit de la polisèmia regular d'un verb: el ventall de significats possibles associats a un únic verb. I és que no tots els verbs alternen, ni participen en les mateixes alternances, ni són inestables a la sintaxi i, per tant, no sempre es pot explicar la multiplicitat de sentits d'un verb a partir d'una multiplicitat de construccions sintàctiques.

Pel que fa als models lexicosemàntics, tenen com a prioritat bàsica disposar d'inventaris de dades lingüístiques i establir-ne classificacions, més que no pas plantejar-se la realitat explicativa dels mecanismes, i d'aquí que se'ls hagi criticat de ser merament descriptius per part dels models neoconstruccionistes. Així i tot, els models lexicalistes són capaços de fer distincions més fines i, per tant, són més aptes que les teories neoconstruccionistes per a descriure la riquesa de fenòmens que apareixen en les llengües naturals. Alhora, els models lexicalistes s'ocupen de la representació del significat lèxic tot intentant donar resposta a preguntes com: Quins són els primitius lèxics? Com apareixen llistades les unitats lingüístiques en el lèxic?

Així i tot, són moltes les qüestions que encara ara estan pendents d'explicació i que no han estat suficientment tractades ni des d'una perspectiva lexicalista ni des d'una perspectiva neoconstruccionista. És el cas, per exemple, de la variació interlingüística: ¿per què un mateix verb pot aparèixer en certes estructures amb certs significats aspectuals en una llengua i en una altra no? En aquest sentit, Val Àlvaro (1999) indica que són moltes les qüestions de fons que cal

resoldre, com per exemple per què un verb pertany a una o altra classe aspectual o per què no hi ha correspondència entre classes d'esdeveniments i classes sintàctiques de verbs (per exemple, un estat es pot expressar a través d'un verb transitiu, inacusatiu o inergatiu). Així mateix, De Miguel (2004) apunta una altra qüestió clau que cal dilucidar: ¿Per què un verb pot canviar de classe aspectual, fins i tot sense canviar la seva configuració a la sintaxi? Segons l'autora, ni els models lexicalistes ni els models projeccionistes poden explicar per què *el atleta llegó hasta la playa* té una interpretació d'assoliment mentre que *la carretera llega hasta la playa* té una interpretació estativa. Per tant, sembla que hi ha diferències aspectuals que deriven d'informacions no visibles que, segons l'autora, és precís explicar. Cal, per tant, una explicació complementària o alternativa. És necessari establir una hipòtesi que estableixi amb nitidesa els principis semàntics en torn als quals s'organitzen les classes verbals.

De Miguel i Fernández Lagunilla (2000) presenten un model de classificació aspectual que intenta resoldre algunes d'aquestes qüestions. Les autores es basen en la Teoria del Lèxic Generatiu de Pustejovsky (1991, 1993, 1995, 2000). Com és sabut, Pustejovsky estableix una teoria recursiva de descomposició del significat lèxic que pretén donar compte de la polisèmia de les unitats lèxiques. Segons l'autor, el lèxic conté entrades infraespecificades que subsumeixen els múltiples sentits d'una paraula. Aquesta informació potencial sobre les característiques que defineixen una unitat lèxica està continguda en quatre elements del significat que l'autor defineix com *Estructura de Qualia*: el rol *constituti* (la relació entre un objecte i les seves parts constituents); el rol *formal* (orientació, forma, magnitud, dimensió, color i posició de l'objecte); el rol *tèl.lic* (propòsit i funció de l'objecte); i rol *agentiu* (origen o producció d'un objecte). Pustejovsky assumeix que aquesta informació està infraespecificada a les entrades lèxiques i, en funció del context oracional, s'agafa un o altre d'aquests sentits interrelacionats. A més a més, la informació de l'Estructura de Qualia, es co-composa amb la informació de l'Estructura Argumental (nombre i tipus d'arguments lògics que posseeix un element lèxic i com es realitzen sintàcticament) i l'Estructura Eventiva (estats, processos i transicions).

Basant-se en aquest model del Lèxic Generatiu de Pustejovsky, De Miguel i Fernández Lagunilla defensen la hipòtesi que els verbs tenen un significat bàsic que es codifica en part a l'Estructura Eventiva (EE) i en part a l'Estructura de Qualia (EQ); alhora, assumeixen que els noms que són nucli de sintagmes que componen l'estructura argumental del verb també tenen un significat bàsic que en part es codifica a la EQ. A partir d'aquí consideren que el significat bàsic del verb està infraespecificat (potencialment capacitat per a adquirir diferents significats) i que és en funció de les propietats de EQ dels arguments del context oracional, quan s'especifica el tipus d'esdeveniment. És així com les autores expliquen les diferents interpretacions aspectuals de *el atleta llegó hasta la playa* i *la carretera llega hasta la playa*: *llegar* es codifica en el lèxic amb un significat bàsic de verb de canvi de localització i una EE d'assoliment puntual (L1), d'aquí que necessiti un argument que descriu aquest canvi d'estat en un punt, per tant, un argument que impliqui dinamicitat (informació continguda a la EQ), com és el cas de *el atleta*; la co-composició de la informació de la EE de *llegar*, i la informació de la EQ de *el atleta*, fa que s'interpreti com a esdeveniment dinàmic. Per contra, un argument com *la carretera*, no és una entitat que es pugui

desplaçar, no codifica dinamisme a la EQ, i d'aquí que *la carretera llega hasta la playa* expressi estativitat.

Ara bé, cal subratllar que les autores, seguint amb les assumpcions de Pustejovsky, consideren que la intepretació aspectual no depèn de la sintaxi, sinó que afirmen que “dins del propi lèxic ja es recullen totes les possibilitats de materialització d'un predicat en virtut de la co-composició”. Per tant, aquesta proposta parteix d'una visió projeccionista però, a més a més, inclou la variació contextual en la mesura que preveu la infraespecificació de les entrades lèxiques: com menys especificat està un verb, més polisèmic i més possibilitats de manifestacions presenta i, per tant, més potencialitat configuracional; per contra, com més especificada està una entrada lèxica, menys materialitzacions potencials tindrà. Així, la posició que reivindiquen De Miguel i Fernández Lagunilla és que totes les possibles especificacions o materialitzacions aspectuals d'un verb ja estan previstes (infraespecificades) a nivell lèxic; és a dir, són valors potencials codificats lèxicament. És per aquest motiu que consideren que és oportú abandonar els termes tradicionals de “naturalesa composicional de l'aspecte lèxic” tot proposant-nos un gir més apropiat “la naturalesa lèxica de l'aspecte composicional”, perspectiva que adoptarem en el nostre treball.

3. La problemàtica dels tests aspectuals: una alternativa cognitivista

L'objectiu bàsic de la nostra recerca és, fonamentalment, esbrinar si la informació aspectual ens pot ser útil per a destriar, identificar i representar sentits verbals, així com per a explicar les diferències interlingüístiques pel que fa als patrons de lexicalització del significat verbal. És per aquest motiu que, d'entrada, optarem per una aproximació lexicalista de l'aspecte, en tant que els models lexicalistes, en contraposició als models neoconstruccionistes, permeten fer distincions més fines i copsar amb més precisió la riquesa dels fenòmens que apareixen a les llengües naturals.

Ara bé, encara ens queda una pregunta fonamental per resoldre: de quins criteris ens podem servir per a classificar els verbs en una o altra classe eventiva? Si partim de la hipòtesi que la informació aspectual està codificada a l'entrada lèxica i que aquesta informació determina la realització sintàctica dels seus arguments, es suposa que tots els verbs que comparteixin un tipus aspectual compartiran unes mateixes estructures sintàctiques o comportaments verbals. Partint d'aquests supòsits lexicalistes, són molts els autors ([Vendler:1967], [Dowty:1979], [Mourelatos:1978], [De Miguel:1999], [Morimoto:1998], [Marín:2000], entre d'altres) que han proposat criteris o tests per a identificar la classe aspectual d'una peça lèxica verbal: en funció dels contextos oracionals en què pugui aparèixer el verb (contextos que indiquen [+/- dinamicitat] o [+/- delimitació]), classificarem la peça lèxica en una o altra classe eventiva. Així, segons aquests tests, els verbs no es projecten lliurement a la sintaxi, com consideren els neoconstruccionistes, sinó que el significat aspectual bàsic codificat a la peça lèxica és la que permetrà que el verb pugui aparèixer en un determinat context sintàctic i no en un altre.

Tot seguit exposarem alguns dels tests de classificació aspectual més freqüents en la bibliografia de la Aktionsart per tal de comprovar quines problemàtica presenten: per què les

proves aspectuals, en molts casos, no ens permeten determinar adequadament la classe aspectual d'un verb. I és que, com veurem tot seguit, si bé disposem de proves per a identificar la delimitació d'un predicat, no passa el mateix a l'hora de discriminar entre un verb estatiu i un de dinàmic, fet que ens obligarà a qüestionar-nos la validesa dels tests i, en últim terme, la naturalesa de les classes aspectuals.

3.1. Tests per a identificar la delimitació

El paràmetre aspectual de la delimitació és el tret que ens permet diferenciar els esdeveniments amb un límit temporal inherent, dels processos que, contràriament, ocorren al llarg d'una extensió indefinida de temps. Una de les proves més freqüents a la bibliografia per a identificar la delimitació és la que es basa en el tipus de modificador temporal admès pel verb. Els esdeveniments delimitats admeten modificadors adverbials que impliquen un progrés en el temps definit i únic, com és el cas de *en X temps*, una lectura que no és apta per als processos, en tant que transcorren en el temps sense una culminació inherent. En podem veure exemples a (1).

(1)

- a. * *La Júlia va passejar en dues hores*
- b. *Els obrers van construir l'edifici en tres mesos*

Per altra banda, ens trobem amb la prova complementària amb el modificador *durant X temps*, un SP que expressa una extensió indefinida en el temps i que, per tant, només acceptaran els processos (2.a.). En el cas dels esdeveniments delimitats, la construcció no serà incorrecte però tindrà la interpretació de que l'esdeveniment ha estat interromput abans d'assolir el límit (2.b.), o bé s'interpretarà com un esdeveniment successivament delimitat (2.c.).

(2)

- a. *La Júlia va passejar durant dues hores.*
- b. *Els obrers van construir l'edifici durant tres mesos.*
- c. *L'Arnau va saltar a la piscina durant una hora.*

Un altre dels tests citat per molts d'autors ([Vendler:1967], [Dowty:1979], [Taylor:1977], [Mourelatos:1978], entre d'altres) per a diferenciar els processos dels esdeveniments és l'anomenada prova de la 'paradoxa imperfectiva', que es basa en les implicacions que es poden fer a partir de la forma progressiva. Els processos ocorren de forma homogènia; és a dir que totes les parts d'un procés són equivalents al tot, i d'aquí que 'estar caminant' impliqui 'haver caminat'. No passa el mateix amb els esdeveniments delimitats, ja que impliquen un canvi d'estat i, per tant, no són homogenis: 'estar construint una casa' no implica 'haver construït una casa'.

Una altra prova útil proposada per De Miguel (1999) per a l'espanyol és la interpretació ambigua que presenten els esdeveniments delimitats quan apareixen amb adverbis escalars del tipus *casí* (3).

- (3) *Los policías casí bloquean la entrada.*

(De Miguel 1999: 3026)

L'oració de (3) es pot interpretar de dues maneres: que els policies van intentar bloquejar l'entrada per no ho van aconseguir (l'esdeveniment es va interrompre abans d'assolir-se), o bé que ni tan sols no van iniciar l'acció de bloquejar-la (l'esdeveniment no s'ha iniciat). Els processos, en canvi, no presenten aquesta ambigüitat per tal com només accepten la segona interpretació: l'esdeveniment no s'ha dut a terme, com observem a (4).

(4) *Felipe casi participa en la regata* (no hi va participar)

(De Miguel 1999: 3026)

Finalment, recollim un test presentat per Morimoto (1998: 18-19) en què els esdeveniments delimitats també funcionen diferent que els processos: en espanyol, només els predicats de caràcter delimitat poden entrar en construccions com *llevarle a uno un año + X*, com observem a (5).

(5) a. *Le llevó un año entero construir aquella casa* (esdeveniment delimitat)

b. * *Le llevó una tarde entera jugar* (procés)

Disposem, per tant, de tot un seguit de proves que ens permeten detectar la delimitació d'un predicat i establir, així, la diferència entre esdeveniments delimitats i processos. En presentem una síntesi a la Taula 5.

TESTS	PROCÉS	ESDEVENIMENT
<i>Durant X temps</i>	Sí	No
<i>En X temps</i>	No	Sí
<i>Paradoxa imperfectiva</i>	Sí	No
<i>Ambigüitat amb casi</i>	No	Sí
<i>Llevarle a uno un año + X</i>	No	Sí

Taula 5. Bateria de tests per a distingir els esdeveniments delimitats dels processos.

3.2. Tests per a identificar la dinamicitat

La dinamicitat és el paràmetre aspectual que ens permet distingir els estats, que no són dinàmics per tal com no progressen en els temps, de les classes dinàmiques: processos i esdeveniments. A la bibliografia sobre aspecte lèxic trobem tot un seguit de proves que suposadament ens han de permetre identificar l'estativitat o dinamicitat d'un verb. El cas és, però, que contràriament al que passava amb els tests de la delimitació, les proves que tenim per a

identificar els verbs estatus no són prou sòlides: molts verbs suposadament estatus admeten contextos dinàmics, fet que ens farà replantejar la validesa dels tests així com la pròpia naturalesa de les classes aspectuals. Presentem tot seguit una anàlisi crítica dels tests més citats: la forma progressiva (§3.2.1), els tests agentius (§3.2.2) i el complement de parar/deixar (§3.2.3).

3.2.1. La forma progressiva

Un dels criteris més citats a la literatura per a distingir els estats [-dinàmic] de la resta de classes aspectuals [+dinàmic] és la incompatibilitat dels estats d'aparèixer amb la forma progressiva, que en català es concreta en la construcció <estar + gerundi>. El principal motiu d'aquesta impossibilitat progressiva dels estats rau en el fet que, com bé indica Marín (2000), els estats denoten situacions no-delimitades, de la mateixa manera que els processos, però els estats no s'associen amb intervals de temps. Una altra de les raons presentades per De Miguel (1999) és que: "Resulta semanticamente contradictorio expresar el progreso en el tiempo de un evento que se caracteriza por no manifestar avance o cambio." (1999: 3013)

Aquest criteri és presentat inicialment per Vendler (1967) per a diferenciar les activitats i les realitzacions, d'una banda, dels estats i els assoliments. Les activitats i les realitzacions són processos que transcorren en el temps, és a dir, fases successives que es segueixen una a l'altra, i d'aquí que admetin la forma progressiva. Els estats i els assoliments, contràriament, no indiquen processos en el temps i, per això, no admeten la forma progressiva. Les oracions de (1) són alguns dels exemples que podrien verificar la hipòtesi de Vendler (extrets de [Verkuyl de 1989: 44-45]):

(1)

- a. **I am knowing / She is possessing the house* (estat)
- b. *He was running* (activitat)
- c. *She is running a mile / He is drawing a circle* (realització)
- d. **She was recognizing him / She was winning* (assoliment)

En la mateixa línia d'aquestes observacions, Morimoto (1998) també observa l'ús restringit dels assoliments en les construccions progressives (2.a., 2.b.) tot indicant que, en els casos en què el predicat sigui gramatical, sempre indicarà que l'esdeveniment denotat està a punt de tenir lloc (2.c., 2.d.).

(2)

- a. **Me estoy encontrando con María.*
- b. **Los dos camiones están chocando.*
- c. *El tren está llegando a la estación (= está a punto de llegar)*
- d. *Se está despertando (= está a punto de despertarse)*

[Morimoto 1998:22]

Tanmateix, no trobem un comportament estable dels assoliments pel que fa a la forma progressiva. És el cas, per exemple, del verb *descubrir* que tot i tenir una interpretació puntual en certs contextos, com observem a (3.a.), també accepten una interpretació durativa que no té el sentit de “estar a punt de” que observàvem als exemples anteriors (3.b.).

(3)

- a. *Vaig obrir la porta i vaig descobrir que els lladres s’ho havien emportat tot.*
- b. *Aquest estiu estic descobrint les platges de Barcelona.*

És per aquest motiu que Verkuyl (1989) indica que el criteri de la Forma Progressiva de Vendler no es pot sostenir, per tal com són molts els estats i assoliments que també l’admeten, com s’exemplifica a (4).

(4)

- a. *He is being ill* (estat)
- b. *She is winning this game* (assoliment)

[Verkuyl 1999:45]

Pel que fa als estats, Marín (2000) també afirma que n’hi ha alguns que admeten la forma progressiva, però en aquest cas l’autor es refereix als anomenats estats acotats (cf. §2.1.), del tipus *aburrir*, *preocupar*, *agobiar* o *distraer*. Ara bé, molts dels suposats estats no-acotats presentats per Marín, com poden ser *desejar*, *odiar*, *querer*, *tener* o *conocer*, també els trobem amb la forma progressiva, com bé es mostra als exemples de (5) extrets del Corpus de l’espanyol actual de la RAE.

(5)

a. Desear

- *Ahora me entreno a tope y estoy deseando salir cuanto antes.*
- *Estoy deseando que llegue el 9 de junio en que me darán ese título del que me siento orgulloso.*

b. Odiar

- *Yo creo que ya debe haber gente que me está odiando.*
- *Y estoy odiando esta página debido a las mismas razones que me dieron satisfacción hasta hace poco.*

c. Tener

- *Y la verdad es que estoy teniendo éxito y muchas muestras de cariño.*
- *Yo me quedé mirando el maletín y pensé que a lo mejor adentro estaba la respuesta a todos los problemas que estoy teniendo.*

d. Querer

- *Aún la estoy queriendo*
- *Le estoy queriendo con toda mi alma*

e. Conocer

- *Bueno, poco a poco estoy conociendo más gente*
- *Estuve conociendo la cultura de ese país.*

De Miguel (1999) també mostra els problemes del test progressiu tot argumentant que, de fet, els estats poden formar part de formes progressives si es donen les condicions contextuals suficients per a interpretar l'esdeveniment com a dinàmic, com podem observar als exemples de (6) presentats per l'autora, on els adverbis propicien una lectura dinàmica de l'esdeveniment i fan possible l'aparició de la forma progressiva.

- (6) a. *Juan està conociendo ahora el verdadero carácter de su primo.*
- b. *Los estudiantes estan conociendo rápidamente las tareas de las ciudad.*

[De Miguel, 1999:3013]

Pel que fa als estats, Morimoto (1998) també observa que en determinats contextos poden aparèixer amb la forma progressiva, com es mostra a (7). Aquestes oracions, però, només seran gramaticals si els donem una interpretació ingressiva, indica l'autora. És a dir, segons Morimoto, els estats només poden aparèixer amb la forma progressiva si es focalitza la fase inicial de l'esdeveniment descrit, amb independència del seu desenvolupament posterior.

- (7) a. *Juan está sabiendo la verdad*
- b. *Estoy conociendo a mucha gente*

[Morimoto 1998:20]

Observem, per tant, que el test de la forma progressiva no està lliure de controvèrsies. Anant encara més enllà i seguint els arguments de Van Voorst (1988), considerem que la forma progressiva no és un criteri sòlid per a distingir estats dels no-estats en tant que la forma progressiva no sempre és indicatiu d'un procés que transcorre en el temps, com observem a l'exemple de (8).

- (8) a. *This table is missing a leg*

Per altra banda, el criteri de la forma progressiva fa que la distinció sigui molt específica d'un determinat tipus de llengua: i és que hi ha llengües que no tenen el progressiu i també presenten la distinció semàntica entre estats i no-estats a la seva gramàtica.

3.2.2. Els tests agentius

Els verbs estatus, per norma general, són no-agentius i és per aquest motiu que fallen en la majoria de construccions agentives o amb la co-ocurrència de certs adverbis que indiquen algun tipus d'agentivitat. El cas és, però, que aquest test no és reversible per tal com la resta de classes aspectuals dinàmiques no són sempre agentives, com passa amb verbs com *veure* o *sentir* que són dinàmics però no agentius.

Seguint amb aquest contraargument, sembla que no és plausible equiparar la dinamicitat amb l'agentivitat. Aquesta equivalència, però, ha estat molt freqüent a la bibliografia ja des de Vendler (1967). L'autor mostra com les classes [+procés] serien [+agentives] ja que les activitats i les realitzacions admeten, d'una banda, la modificació agentiva amb adverbis com *deliberately*, *carefully*, *attentively* i, d'altra banda, perquè són positives al Do-Test: *What are you doing?*; dos tests que, segons Vendler, són negatius per als estats i els assoliments. Ara bé, aquesta equiparació de Vendler ja fou criticada inicialment per Verkuyl (1989) que mostra com no totes les realitzacions es poden combinar amb adverbis agentius d'aquest tipus, com és el cas de verbs com *evaporate*, *pass*, *dry out* i *eject*. A més a més, exposa Verkuyl, qualsevol activitat o realització que tingui un subjecte no-animat no presentarà el tret agentiu, com observem als exemples de (9).

(9)

- a. *The weather is developing a strange pattern.*
- b. *We are at a point here where small things are mattering.*

[Verkuyl 1989:45]

Així i tot, sí que hi ha una tendència general dels estats a no presentar subjectes agentius i, en conseqüència, es mostren incompatibles amb qualsevol construcció o adverbi que impliqui agentivitat, com mostra el fet que no poden ser complement de verbs com *convèncer*, *obligar* o *persuadir* (10.a.), que no acceptin oracions escindides del tipus <lo que hizo fue...> (10.b.), o bé que no acceptin l'imperatiu (10.c.).

(10)

- a. * *He obligat el Joan a estimar la Lola / a preferir vi*
- b. * *Lo que hizo fue desear un helado*
- c. * *Tingues llibres! / *Sàpigues la veritat!*

Tanmateix, sembla que oracions com les de (11), en què trobem estats en imperatiu, serien totalment acceptables.

(11)

- a. *Demà jugo la final de tenis. Desitja'm sort!*
- b. *Recorda el teu pare i estima'l.*

3.2.3. El Complement de *parar* / *deixar*

Els verbs estatus, a conseqüència del seu caràcter no-dinàmic no es poden interrompre o aturar; d'aquí que siguin inapropiats com a complements de verbs com *parar* o *deixar*. Vendler (1967) ja assenyalava aquesta incongruència semàntica tot mostrant la incompatibilitat dels estats i assoliments amb els verbs *stop/ start*. Ara bé, per a Vendler aquest criteri seria més un indicatiu de la no-agentivitat dels estats i els assoliments. De fet, ja hem vist que l'autor lliga el progrés en el temps amb l'agentivitat: les activitats i les realitzacions admeten la forma progressiva i són agentives, mentre que els estats i els assoliments no progressen en el temps ni són agentius. Els exemples que presentem a (12) il.lustren les observacions de Vendler.

(12)

- a. **She stopped /started loving him* (estat)
- b. *She stopped / started running* (activitat)
- c. *She stopped / started drawing a circle* (realització)
- d. **She stopped / started recognizing him* (assoliment)

[Verkuyl, 1989:48]

No obstant, sembla que el criteri de la incompatibilitat dels estats amb els verbs *parar* o *deixar* té més a veure amb el progrés en el temps que amb l'agentivitat. I és que el fet que un estat no progressi en el temps és el motiu més lògic del fet que no es pugui interrompre mentre té lloc. A (13) en podem veure exemples clars presentats per De Miguel (1999).

- (13) a. **Julia dejó de saber inglés / conocer Roma /ser alta*
b. **Julia paró de odiar a Luis / tener sed*

[De Miguel, 1999: 3012]

Com es pot notar, però, hi ha una petita diferència semàntica entre *dejar* i *parar*. Aquesta diferència és la que assenyalava De Miguel per a explicar que alguns estats, en determinats contextos, podrien complementar-se amb *dejar* (amb el sentit de "cesar" o "dejar de darse"), però mai amb el verb *parar* (amb el sentit de "interrumpirse"). És el cas dels estats dels exemples de (14), que tot i ser incompatibles amb *parar* sí que es podrien complementar amb *dejar*.

- (14) *Julia dejó de odiar a su primo / tener sed*

[De Miguel, 1999: 3012]

En aquest sentit, Marín (2000) matisa que els estats no-acotats són incompatibles amb tots dos verbs, mentre que els estats acotats accepten *dejar*, però no *parar*. Així i tot, l'autor exposa que verbs no-acotats com 'importar', 'querer' o 'temer', en determinats contextos,

accepten el verb 'dejar'. De fet, però, si apliquem aquest test, observem que són molts més els estats no-acotats que accepten ser complement de 'dejar', com es mostra a (15).

(15)

a. Desear:

- *Creo que fue en los 58 kilos cuando se me fue la pinza y dejé de desear la comida.*

b. Admirar:

- *Cortázar es un uno de esos autores que he dejado de admirar.*

c. Querer

- *Al final me separé de mi pareja porque dejé de quererle.*

d. Conocer:

- *Después dejé de conocer gente por chat, y lo que son las cosas, ahí conocí a las personas que en la actualidad considero mis mejores amigos.*

e. Gustar

- *Devoraba los libros que él me prestaba, dejé de ver programas basura en televisión, la música disco dejó de gustarme y mi intelecto se fue afinando.*

Ara bé, la qüestió més important que cal subratllar és que el test ni tan sols no funciona en la seva vessant positiva. És a dir, en principi tots els processos, en tant que dinàmics, haurien d'acceptar ser complement tant de *dejar* com de *parar*; en la majoria de casos, però, si bé funcionen amb *dejar*, la construcció amb *parar* és forçada o simplement inacceptable (16).

(16) a. *He parado de buscar las llaves / He parat de buscar les claus

b. *He parado de intentar-lo / He parat d'intentar-ho

Ens trobem, per tant, que el test de *parar* / *deixar* no ens serveix per a identificar la dinamicitat d'un esdeveniment: d'un banda, tant els estats com els processos accepten ser complement de *deixar*; per altra, ni els estats ni els processos admeten ser complement de *parar*.

3.3. Algunes alternatives: classes difoses i sentit com a unitat de classificació

Havent repassat alguns dels tests més freqüents per a identificar la classe aspectual d'un verb, hem pogut comprovar que, si bé disposem de proves per a identificar els esdeveniments delimitats i distingir-los dels processos (§3.1.), no passa el mateix amb les proves que suposadament ens haurien de permetre identificar els estats i distingir-los dels esdeveniments dinàmics (cf. §3.2), i és que molts dels verbs considerats tradicionalment estats admeten

contextos dinàmics, fet que ens fa adonar que una mateixa peça lèxica verbal pot conjugar propietats de més d'una classe aspectual. És per aquest motiu que considerem que la problemàtica dels tests aspectuals rau, en primer lloc, en la pròpia concepció de les categories aspectuals, concebudes com a classes aristotèliques, amb condicions necessàries i suficients per a tots els elements que formen part de la classe. Aquesta aproximació a les categories com a compartiments tancats i estables ha obligat els investigadors a establir subclasses dels esdeveniments (cf. §2.1.), però ni tan sols així els resultats dels tests són sistemàtics i coherents. És per aquest motiu que considerem que una possible solució per a resoldre aquests problemes és abandonar la idea tradicional de classe i adoptar la hipòtesi que els límits entre categories són borrosos, sense fronteres clarament definides. De fet, Verkuyl (1989) ja proposa una relació entre les classes tot indicant que els processos es troben a mig camí entre els estats i els esdeveniments; per tant, estableix que no existeix un tall entre les classes: des del punt de vista de la delimitació, els processos s'agrupen amb els estats i s'oposen als esdeveniments; des del punt de vista de la dinamicitat, els processos s'agrupen amb els esdeveniments i s'oposen als estats. Verkuyl ho representa a partir d'un 'continuum' que anomena *hinge ordering* (ordre de frontissa), com es representa a la Figura 6.

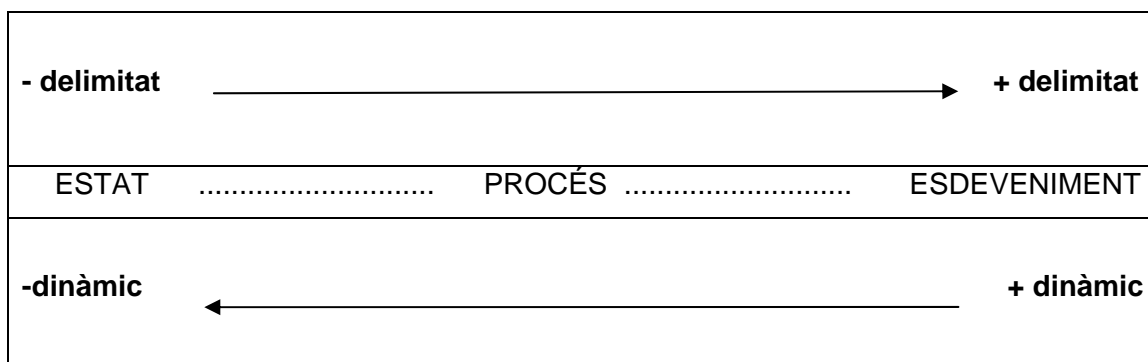

Figura 6. 'Hinge ordering' proposat per Verkuyl (1989:91)

Per tant, si concebem les classes com una gradació dels paràmetres aspectuals, es pot entendre perquè molts tests aspectuals fallen: per exemple, és possible que un verb es trobi a mig camí entre un estat i un procés i d'aquí que en alguns tests es comporti com a estat i en altres com a procés. Per tant, una de les principals crítiques als tests aspectuals, així com a totes les classificacions tradicionals, és que estan concebuts per a identificar classes aristotèliques i sembla ser que aquesta no és la naturalesa de les categories aspectuals.

Per altra banda, cal tenir present que la gran majoria de verbs són polisèmics i, de manera relacionada, poden incloure sentits que expressen diferent informació aspectual. Alhora, una determinada interpretació eventiva pot determinar un sentit diferent d'un verb. Ens trobem, per tant, enmig d'un cercle sense fi que està marcat per la dificultat d'establir, assignar i desambiguar els sentits d'un verb. És potser per aquesta raó que en la bibliografia sobre aspecte lèxic no trobem autors que parteixin d'un llistat inicial de sentits a l'hora de classificar un verb en una o

altra classe aspectual, sinó que es parteix de la peça lèxica verbal com un tot i la diferenciació de sentits queda implícita o confusa. De fet, són els recursos comptacionals els primers en evidenciar la necessitat de diferenciar i formalitzar de manera sistemàtica els sentits d'un verb, especialment pel que fa a la tasca de *Word Sense Disambiguation*. És així com trobem recursos computacionals com EuroWordNet (Vossen et al. 1998) o SenSem (Castellón et al. 2006) en què es parteix d'un llistat inicial de sentits per als verbs polisèmics, i en què s'assigna informació aspectual per a cada sentit, no per peça lèxica. Tot i així, hi ha una manca de criteris clars per a establir sentits, així com per a definir el propi concepte de 'sentit'. És potser aquesta dificultat metodològica la que ha portat a gran part dels estudis sobre aspecte lèxic a menystenir el fet que un mateix verb pot tenir una lectura [+/- dinàmica] o [+/-delimitada] en funció del sentit que li assignem lèxicament.

Alguns dels exemples més clars els trobem en els verbs estatus. És el cas, per exemple, del verb *querer*, classificat com a estat a la bibliografia ([De Miguel:1999], [Marín:2000], entre d'altres). La peça lèxica *querer* codifica dos significats bàsics: un sentit estatiu ("desear, pretender") que no accepta contextos dinàmics (16), i un sentit més dinàmic ("amar, tener cariño") que, contràriament, sí que accepta alguns d'aquests contextos que indiquen dinamicitat (17).

(16)

- a. * *Estoy queriendo ser futbolista* (forma progressiva)
- b. * *Quiere ser futbolista!* (imperatiu)
- c. ? *He dejado de querer ser futbolista* (seria més adient "ya no").
- d. * *Lo que hizo fue querer que vinierais a la fiesta*

(17)

- a. *La estoy queriendo de esa imprudente y desafortada manera*
- b. *Quiéreme más!*
- c. *Dejé de querer a María cuando conocí a Julia*
- d. *Lo que hizo fue querer mucho a su hermano*

Si observem aquestes dades, per tant, comprovem que no és adequat afirmar que el verb *querer* és un estat, sinó que és més adient matisar que és un verb que té un sentit estatiu i un sentit dinàmic. Una prova evident del que fet realment ens trobem davant dos sentits diferents del verb *querer* és que trobem diferències entre llengües a l'hora de lexicalitzar cadascun d'aquests sentits: el sentit de "desear, pretender", es lexicalitza com a *voler* en català i *want* en anglès, mentre que el sentit de "amar" es lexicalitza com a *estimar* en català i *love* en anglès; en espanyol, en canvi, tots dos sentits es codifiquen en una mateixa peça lèxica verbal, *querer*. Aquestes diferents patrons de lexicalització es poden representar gràficament a partir del mapa semàntic que presentem a la Taula 6.

Espanyol	Querer	
	Desear	Amar
Català	Voler	Estimar
Anglès	Want	Love

Taula 6. Patrons de lexicalització de 'querer' : espanyol, català i anglès

Arribats en aquest punt, havent observat la problemàtica de les proves aspectuals, considerem que es fonamental establir dos canvis de perspectiva bàsics en el procés de classificació aspectual: en primer lloc, adoptar el sentit, i no el verb, com a objecte d'estudi aspectual; en segon lloc, abandonar la noció tradicional de classe aristotèlica i concebre les categories aspectuals com un continuum temporal sense fronteres. Aquesta concepció de les classes amb límits difosos ens situa en el marc cognitivista. I és que, com és sabut, des de la lingüística cognitiva es parteix de la concepció que les categories no s'estructuren al voltant de trets binaris, necessaris i suficients, que estableixen fronteres clares entre classes; contràriament, s'assumeix que els límits de les categories són difosos. A més, la Teoria de Prototips ([Rosch:1975], [Taylor:1995], entre d'altres), afirma que les categories tenen una estructura interna: al centre de la categoria hi ha els membres més prototípics, és a dir, que comparteixen més atributs⁶ amb membres de la seva categoria i menys atributs amb membres d'altres categoria. Així, el centre d'una categoria seria l'ideal de categoria clàssica. Al mateix temps, el fet d'entendre les categories com a prototips permet incloure membres que comparteixen pocs atributs amb els membres més centrals arribant a tenir, fins i tot, categories sense cap tret compartit per tots els seus membres.

Més enllà de la teoria de prototips, al següent apartat observarem com s'ha tractat l'aspecte lèxic des de la lingüística cognitiva (§4.1.), tot centrant-nos en l'obra de Talmy (2000), en la qual ens basarem per a formular la nostra hipòtesi de classificació aspectual (§4.2.).

4. L'enfocament cognitivista

Les teories formals de la gramàtica han d'aspirar no només a descriure els fenòmens lingüístics sinó també, i sobretot, a explicar i caracteritzar la facultat del llenguatge. És en aquest sentit que esdevé clau formular-se preguntes com: ¿el llenguatge és autònom o bé està connectat amb els mecanismes generals de la cognició?; ¿com s'estructura lingüísticament el contingut conceptual?; ¿existeix un lligam entre l'organització conceptual del llenguatge i les nostres habilitats cognitives més generals?

⁶ En la teoria de prototips es substitueix el terme 'tret', que està lligat a la condició de binari i suficient, pel terme 'atribut', com a alternativa per a designar fins a quin punt les dimensions d'una entitat s'aproximen al valor òptim.

Tota una sèrie de qüestions que basteixen el nucli d'estudi fonamental de la lingüística cognitiva, disciplina que emergeix com a aproximació teòrica coherent a mitjans dels anys 80, i que parteix de la idea bàsica que el llenguatge no és un sistema autònom sinó que està estretament relacionat amb altres facultats cognitives més generals, com ara l'atenció, la perspectiva, la memòria o l'abstracció. Els postulats bàsics de la lingüística cognitiva s'assenten el 1987, any en què es publiquen dues obres d'ineludible referència en el paradigma cognitiu: *Women, fire and dangerous things* (Lakoff, 1987) i *Foundations of cognitive grammar* (Langacker, 1987). És així com des de l'any 1987 s'estableix la lingüística cognitiva com a alternativa viable al paradigma Chomskià, fet que es tradueix en una emergència, durant les dues últimes dècades, de nombrosos lingüistes escèptics amb la hipòtesi de l'autonomia del llenguatge que afirmen que certs aspectes de l'experiència i els mecanismes generals de la cognició estan crucialment implicats en l'estructura i el funcionament del llenguatge.

A grans trets, la lingüística cognitiva adopta un enfocament eminentment conceptual de l'estudi del llenguatge: s'interessa pels patrons i els processos pels quals les *categories conceptuais* bàsiques (espai i temps, entitats i processos, moviment i estativitat, força i causa...) s'organitzen en el llenguatge. Ara bé, l'enfocament cognitivista no deixa de banda el vessant formal, per tal com s'ocupa de l'estructura del contingut conceptual; a més, també integra el vessant psicològic, en tant que lliga l'organització conceptual del llenguatge a les nostres habilitats cognitives més generals.

Pel que fa a l'aspecte lèxic, objecte d'estudi central de la nostra recerca, són diversos els investigadors que el tracten des d'una perspectiva cognitivista. Entre ells, cal esmentar Cruse i Croft (2004), Michaelis (2005) o Talmy (1983, 1985, 1996, 2000). En aquest article ens centrarem únicament en l'obra de Talmy, tot referint-nos especialment al paral·lelisme que fa l'autor entre la representació lingüística de l'estructura espacial i de l'estructura temporal, analogia que adoptarem per a fonamentar la nostra hipòtesi de classificació aspectual (§4.2.).

4.1. L'aspecte lèxic des d'una perspectiva cognitivista: la proposta de L. Talmy

Un dels principals exponents de la lingüística cognitiva és Talmy (1983, 1985, 1996, 2000) que s'ocupa de l'estudi dels esdeveniments lingüístics i l'aspecte lèxic tot integrant les *categories conceptuais* d'espai i temps en un mateix sistema esquemàtic d'estructuració: l'anomenada *Estructura configuracional*. Segons l'autor, la ment humana quan percep o concep, assigna fronteres a qualsevol *continuum* d'espai o temps i adscriu a tots els continguts que hi ha dins aquests límits la propietat de ser una entitat. D'aquesta manera, podem dir que una quantitat de matèria o substància que existeix a l'espai és una massa o objecte; de la mateixa manera, qualsevol quantitat d'acció que existeix en el temps és una activitat o esdeveniment. Partint d'aquesta fonamentació teòrica, Talmy presenta tres *categories esquemàtiques* bàsiques que determinen l'estructura configuracional d'una quantitat d'espai o temps (és a dir, la distribució interna de la quantitat): *Plexity*, *State of Dividedness* i *State of Boundedness*.

Pel que fa a la categoria esquemàtica *Plexity*, és la noció equivalent a la categoria tradicional de "Nombre". En aquest cas, però, no només captura la quantitat de matèria (espai)

sinó també d'acció (temps). Així, estableix dos valors per a la categoria: una quantitat pot ser *uniplex*, o sigui una única instància singular d'espai o temps (p.ex. 'ovella' o 'sospirar'); o bé pot ser *multiplex*, que seria plural, és a dir, una substància o una acció múltiple (p.ex. 'ramat' o 'respirar'). En quant a la segona categoria, *State of Dividedness*, és la categoria que es refereix a la segmentació interna de la quantitat de matèria o temps: una quantitat pot ser composta, com és el cas de 'família' o 'respirar', o bé contínua, com ara 'mar' o 'dormir'. Finalment, tenim la categoria *State of boundedness* que es refereix als límits d'una quantitat d'espai o temps. Per a aquesta categoria Talmy també presenta dos valors: una quantitat *unbounded* és concebuda com a una quantitat indefinida, sense característica de finitud intrínseca (p.ex. 'aigua' o 'caminar'); contràriament, una quantitat *bounded* és concebuda com a quantitat única i individuada (p.ex. 'arbre' o 'buidar'). Aquestes tres categories s'assignen simultàniament a una mateixa quantitat i, per tant, hi ha una intersecció d'atributs, tal i com podem observar a la Figura 7.

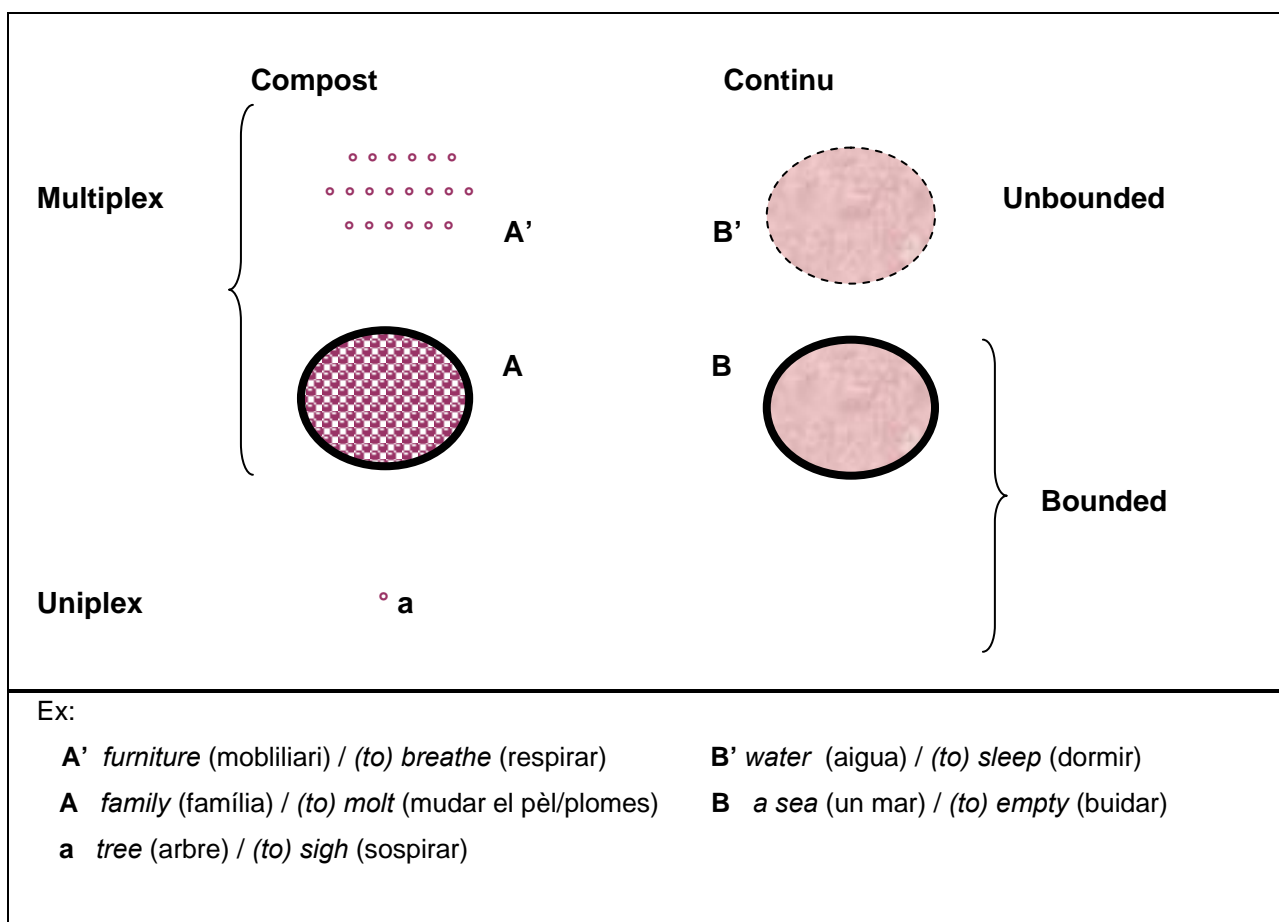

Figura 7. Disposició d'una quantitat d'espai o temps, segons Talmy (2000)

Aquesta estratègia de Talmy de fer ús dels recursos gramaticals del sistema nominal per a elucidar les propietats del sistema verbal, també la trobem en Jackendoff (1991). En aquest cas, però, només presenta dos trets conceptuals bàsics: *B(ounded)*, equivalent a la categoria *State of*

Boundedness, i *I(nternal Structure)*, que agruparia la categoria *Plexity* i *State of Dividedness*. Aquests trets li serveixen a Jackendoff per a distingir entre processos i esdeveniments a nivell oracional, així com per a explicar la repetició, com s'observa a (1).

- (1) [-B, -I]: Procés homogeni no-delimitat. Ex. *John slept*
 [-B, +I]: Procés iteratiu no-delimitat. Ex. *The light flashed continually*.
 [+B, +I]: Esdeveniment iteratiu delimitat. Ex. *The light flashed untill dawn*
 [+B, -I]: Esdeveniment complet. Ex. *John ran to the store*.

Ara bé, tot i que aquests trets serveixen per a expressar la generalitat del fenomen de la delimitació i la pluralitat tant en noms com en verbs, no ens permeten explicar el concepte d'estativitat i de canvi d'estat, dues nocions fonamentals que són objecte d'estudi de la Teoria Aspectual i que, com hem vist a l'apartat 2, no estan mancades de problemàtiques. És en aquest sentit que Talmy (2000) va una mica més enllà tot proposant una altra categoria esquemàtica, la *Distribució temporal*, que també formaria part de l'Estructura configuracional i que, segons l'autor, constitueix la categoria tradicional de l'Aspecte lèxic. Concretament, Talmy presenta l'esquema de sis tipus aspectuals lexicalitzats a l'arrel verbal; sis distribucions temporals diferents entre un estat inicial (state1) i un estat resultant (state2), que es representen a la Figura 8.

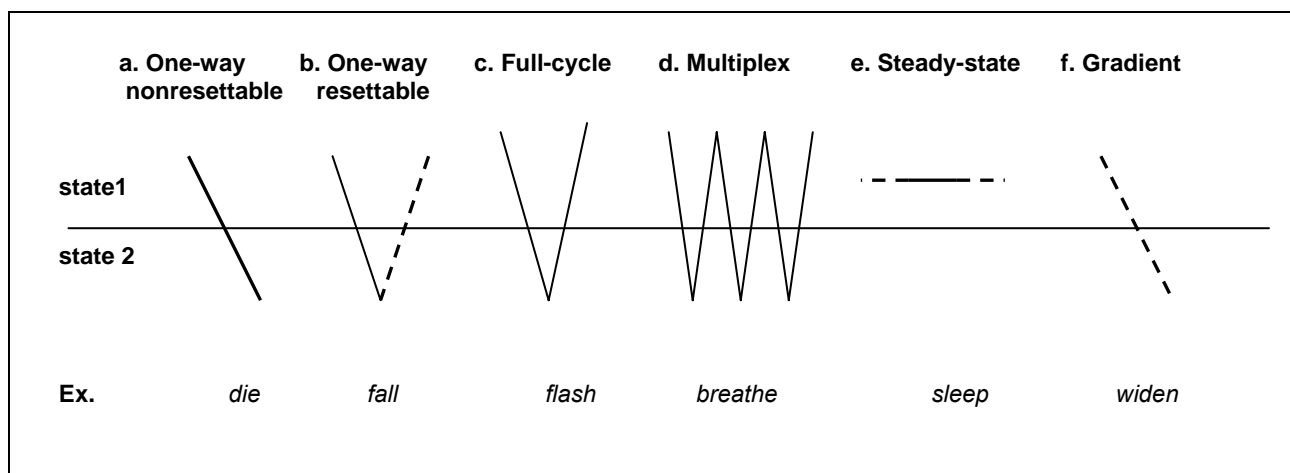

Figura 8. Diferents distribucions temporals dels esdeveniments segons Talmy (2000)

Cada tipus aspectual representat gràficament a la Figura 8 es pot explicar de la següent manera:

- a. *One way nonresettable*: es parteix d'un estat1 i s'assoleix l'estat2 sense possibilitat de tornar endarrere; o sigui, és una distribució temporal irrevocable. És el cas, per exemple, de 'morir': passem de l'estat1 'estar viu', a l'estat2 'estar mort', i no és possible tornar a estar viu (estat1).

- b. *One way resettable*: es parteix d'un estat1 i, quan s'ha assolit l'estat 2, hi ha possibilitat de tornar a l'estat1, tot i que no necessàriament. És el cas del verb 'caure': partim de l'estat1 'estar dret', assolim l'estat 2 'estar al terra' i ens podem tornar a aixecar, o no.
- c. *Full-cycle*: es va de l'estat1 a l'estat2 i altra vegada a l'estat1 necessàriament. Un bon exemple el trobem en el verb anglès 'flash' ('fer pampallugues'): partim de l'estat1 'estar apagat', assolim l'estat2 'estar encès' i necessàriament tornem a l'estat1 'estar apagat'.
- d. *Multiplex*: és igual que la distribució 'full-cycle' però, en aquest cas, es dona necessàriament de forma reiterada, com és el cas del verb 'respirar': passem de la inspiració (estat1) a l'expiració (estat2), i altra vegada a la inspiració (estat1) de forma constant i reiterada.
- e. *Steady-state*: és l'únic cas en què no hi ha canvi d'estat. Ens trobem a l'estat1 i no passem a cap estat2, com per exemple 'dormir'.
- f. *Gradient*: el pas de l'estat1 a l'estat2 es dona de forma gradual, com és el cas de 'eixamplar' (i tots els verbs de mesura).

Ahora, l'autor ens presenta tests gramaticals que pretenen demostrar les diferències entre els diversos tipus aspectuals. Així, estableix que una prova gramatical de la diferència entre el tipus (a) i (b), és a dir, entre verbs revocables i irrevocables, la trobem en el fet que les arrels verbals que incorporen el tipus revocable poden aparèixer amb expressions reiteratives, com és el cas de *He felt three times* ('ell va caure tres vegades'), mentre que els verbs del tipus irrevocable no poden aparèixer amb aquests tipus de construccions **He died three times* ('*ell va morir tres vegades'). Ara bé, considerem que la rellevància gramatical i explicativa d'aquest test és dubtosa per tal com un verb com 'sleep' (steady state) tampoc no accepta expressions reiteratives, **He slept three times* ('*ell va dormir tres vegades') i, per tant, no és un tret intrínsec i explicatiu dels verbs irrevocables. De fet, en tant que no tenim evidència prou sòlida de la rellevància gramatical d'aquesta distinció, considerem que és una distinció extralingüística, que forma part del nostre coneixement del món, de la mateixa manera que podem distingir entre 'caminar una passa' o 'caminar un quilòmetre', sense que tingui conseqüències a la gramàtica.

Per altra banda, Talmy ens presenta un test per a diferenciar els verbs graduals (f) dels verbs que expressen estats constants (e): els verbs que incorporen el tipus aspectual gradual poden aparèixer amb adverbis d'augment, com ara "The river progressively widened" ('el riu s'eixamplà progressivament'), mentre que els verbs estatus no poden, **She progressively slept* ('*ella dormí progressivament'). Ara bé, tot i que aquesta prova ens serveix per a destriar els verbs graduals dels verbs que expressen estats constants, no ens permet caracteritzar-los ni distingir-los de tota la resta de tipus aspectuals, com ens ho mostra el fet que, per exemple, el verb 'morir', que incorpora el tipus aspectual irrevocable (a) segons Talmy, tampoc no admet un adverbi d'augment tot i no ser un verb estatus (**la noia progressivament morí*).

Tenim, per tant, que si bé aquestes proves ens permeten diferenciar parells de tipus aspectuals, no ens permeten identificar trets o paràmetres que caracteritzin i defineixin un tipus aspectual aïlladament i, en conseqüència, no són proves prou explicatives. Més enllà d'aquestes mancances dels tests aspectuals, cal esmentar que els patrons de distribució temporal presentats per Talmy (Figura 8) no contemplen el paràmetre de la duració. I és que si bé l'autor afirma que l'Aspecte lèxic és la conjunció del patró de distribució de l'acció a través del temps i el grau d'extensió de l'acció (és a dir, allò que en termes tradicional seria la 'duració'), no acaba desenvolupant la idea i queda només com a apunt: *for action through time, this category [pattern of distribution] together with the preceding one [degree of extension] largely constitutes the traditional category of "aspect"* (Talmy 2000:63, vol.1). D'aquesta manera, a la Figura 8 no s'explica quina és la diferència aspectual entre, per exemple, un verb puntual com 'sospirar' i un altre de duratiu com 'respirar'.

Més enllà d'aquests buits o punts poc clars del model presentat per Talmy, una observació de l'autor que creiem important ressenyar és que sembla ser que les llengües presenten diferents patrons d'incorporació dels tipus aspectuals en els seus verbs. És el cas, per exemple, dels verbs que es refereixen als estats, que en algunes llengües es lexicalitzen amb el tipus (b) *one way ressetable* –amb el sentit de "entrar a l'estat"- mentre que per als mateixos estats altres llengües usen el tipus (e) *steady-state* –amb el sentit de "estar en l'estat de". D'aquesta manera, l'autor exposa que les llengües presenten diferents tipologies en funció de les seves característiques a l'hora d'expressar (canvi d')estat, un domini que implica Aspecte i Causa, així com la seva interacció. Concretament, segons Talmy l'arrel verbal pot incorporar tres grans tipus aspectuals-causatius possibles:

- a. Estatiu. Ser / Estar en un estat (being in a state)
- b. Incoatiu: Entrar en un estat (entering in a state)
- c. Agentiu: Posar en un estat (putting into state).

Hi ha llengües en què una mateixa arrel verbal es pot utilitzar per als tres tipus de combinacions (a, b i c); altres llengües mostren un abast més petit de combinacions possibles per a una mateixa arrel verbal: (a/b) o (b/c); finalment, hi ha llengües que normalment només lexicalitzen el tipus (a) o (b) o (c). Podem observar, per exemple, algunes diferències entre l'anglès, el japonès i l'espanyol a l'hora de lexicalitzar els verbs de postura o orientació (verbs que formen part de la categoria dels estats). Pel que fa a l'anglès, es lexicalitzen segons el tipus estatiu (a), com és el cas de *lie, sit, o stand*; perquè aquests verbs adoptin un sentit incoatiu (b), cal afegir-hi un satèl.lit, com ara *lie down, sit down o stand up*. En japonès, en canvi, aquests tipus de verbs de postura es lexicalitzen segons el tipus incoatiu (b); és el cas, per exemple, del verb *tatu* que té com a significat bàsic "aixecar-se". Finalment, en espanyol fins i tot podem trobar verbs de postura que incorporen el tipus agentiu (c) a l'arrel verbal, com per exemple *acostar* que amb el reflexiu, *acostarse*, pren un significat incoatiu (b). En referència a aquestes possibilitats de lexicalització dels tipus aspectuals-causatius, Talmy presenta una restricció universal: "una arrel

verbal es pot referir tant a una localització estativa com a l'entrada a un estat, però no es pot referir a una d'aquestes dues i, també, a una sortida de l'estat". És el cas, per exemple, del verb anglès *hide* que es pot referir tant a "being in a hiding" (estar amagat) com a "going into hiding" (amagar-se), però no a "coming out of hiding" (deixar d'estar amagat).

La gran aportació de Talmy, no obstant, és la seva proposta d'estructuració interna dels esdeveniments de moviment que, com veurem tot seguit, es pot fer extensiva a qualsevol estructura eventiva i que, alhora, permet integrar la tipologia de lexicalització aspectual-causativa exposada suara. Segons l'autor, un esdeveniment de moviment bàsic consta de quatre components semàntics bàsics:

- *Figura*: entitat que es mou o està situada respecte a un objecte de referència.
- *Ground*⁷: objecte estable o fons respecte al qual es mou la Figura.
- *Motion*: ocorrencia (MOVE) o no ocorrencia (BE *loc*) de translació de moviment
- *Path*: tipus de moviment dibuixat per la Figura.

A partir d'aquest estudi dels components semàntics d'un esdeveniment de Moviment, i seguint amb el seu model teòric d'integrar l'espai i el temps en una mateixa estructura configuracional, Talmy afirma que es pot equiparar l'estructura espacial a l'estructura temporal. És a dir, que els elements bàsics de tota estructura eventiva es poden equiparar a l'estructura d'un esdeveniment de moviment:

- *Figure*: objecte afectat
- *Motion*: progressió o estativitat de l'objecte afectat
- *Path*: estableix el tipus de relació (direcció) que l'objecte afectat manté amb el contorn temporal
- *Ground*: contorn temporal per ell mateix

Arribats en aquest punt, Talmy estableix que l'Aspecte lèxic és expressat pel tipus de constituent *Path (+Ground)*: la progressió temporal es conceptualitza com a extensió metafòrica o anàloga al moviment a través del temps. Així, es pot entendre que tot canvi d'estat és un moviment de l'estat1 a l'estat2 i, per tant, les diferents distribucions temporals (cf. Figura 8) es conceben com a diferents possibilitats de realització del Path. Per tant, tenim que tot esdeveniment es pot reduir a Moviment, ja sigui físic (espai) o abstracte (temps): tot són moviments cap a un canvi d'espai o cap a un canvi de propietat, com si un objecte estigui o entri

⁷ Els termes *Figure* i *Ground* provenen de la Psicologia de la Gestalt. Talmy (1975) els dona una interpretació semàntica diferent: la Figura és l'objecte que conceptualment es mou, i el Ground és l'objecte de referència o l'objecte estable d'un *frame*. Segons Talmy, aquests termes presenten avantatges respecte als casos de Fillmore (p.ex. el *Ground* permet donar compte, alhora, de diferents casos de Fillmore: Location, Source, Goal i Path).

en una nova propietat. Per tant, aquest sistema ens permet tractar de la mateixa manera un verb de moviment (*entrar*) i un verb de canvi (*congelar*).

Anant encara més enllà, Talmy estableix dues tipologies de llengües en funció de com expressen el Path: d'una banda, les llengües d'emmarcament verbal (*verb-framed*), en què el Path s'expressa a l'arrel verbal (llengües romàniques, japonès, turc...); per altra banda, les llengües d'emmarcament per satèl.lit (*satellite-framed*), en què el Path no s'expressa a l'arrel verbal, sinó que ho fa a través d'un satèl.lit⁸ (anglès, xinès...). Alguns exemples prototípics per a il.lustrar aquesta tipologia els podem observar a (4): en català (4.a.), ens trobem que el *Path* s'expressa a l'arrel verbal i la *Manera* a través d'un gerundi; contràriament, en anglès (4.b.), la *Manera* s'expressa a l'arrel verbal i el *Path* a través d'un satèl.lit.

- (4) a. *L'ampolla entrà a la cova surant* (Verb-framed)
 b. *The bottle floated into the cave* (Satellite- framed)

En aquest sentit, si partim del fet que segons Talmy la informació aspectual s'equipara al Path, podem deduir que l'aspecte seguirà la mateixa tipologia de patrons de lexicalització que acabem d'exposar i, per tant, hi haurà llengües que incorporaran més informació aspectual que d'altres a l'arrel verbal; és a dir, s'espera molt més aspecte lèxic a les llengües *verb-framed*, en tant que l'arrel verbal incorpora el Path, que a les llengües *satelit-framed*, en què el Path és expressat pel satèl.lit. Segons aquesta tipologia, per tant, la informació aspectual aportada per l'arrel verbal sembla ser que no és universal, una hipòtesi teòrica que serà objecte de la nostra investigació, i que ens obre una via per a verificar o contrastar la teoria de Talmy.

4.2. Una mica més enllà: aspecte lèxic i focalització de l'atenció

A l'apartat anterior hem pogut observar com Talmy (1983, 1985, 1996, 2000) considera que l'Aspecte lèxic, entès com a aquell patró de distribució de l'acció a través del temps, és expressat pel Path, un dels components semàntics bàsics de tot esdeveniment de moviment. Per tant, el moviment a través del temps (aspecte) s'estudia en els mateixos termes que el moviment físic o espacial. És més, Talmy ens proposa diferents maneres de realitzar aquest camí o ruta (Path), o sigui, diferents maneres de canviar d'estat o de moure's en el temps que es codifiquen a la peça lèxica verbal (cf. Figura 8, §4.). Tenim així que l'autor fonamenta la seva teoria en un paral.lelisme entre la representació lingüística de l'estructura espacial i la representació de l'estructura temporal: moure's en el temps seria anàleg a moure's en l'espai, des del punt de vista de l'organització lingüística del contingut conceptual.

Aquest mateix component semàntic del Path, que representa la metàfora del Temps com a Espai, és el que també trobàvem en Tenny (1994) per a explicar la composicionalitat de l'aspecte (cf. §2.2.). Segons l'autora, un dels papers aspectuals bàsics codificats a la peça lèxica

⁸ Entenem per satèl.lit qualsevol constituent que no sigui un SN o un SP que està en relació germana amb l'arrel verbal: "preposicions" de l'anglès, prefixos del rus, complements verbals del xinès, etc...

verbal i que es realitza sempre en la posició d'objecte directe és el Path, un participant en l'esdeveniment que ofereix un paràmetre o escala a través del qual es desenvolupa o es mou l'esdeveniment. Alhora, l'autora exposa que el final d'aquest Path és expressat pel Terminus, paper aspectual que marca el límit temporal de l'esdeveniment, i que normalment és expressat per un sintagma preposicional.

Per tant, sembla ser que l'analogia entre moviment físic i moviment temporal podria ser un mecanisme bàsic per a desvetllar la natura de la informació aspectual, tant a nivell lèxic, com fa Talmy, com a nivell oracional, en el cas de Tenny. És per aquest motiu que adoptarem la metàfora Temps-Espai com a objecte bàsic de la nostra recerca per tal comprovar si realment ens ofereix una explicació més natural i coherent de les classes aspectuals. Concretament, pretenem esbrinar si aquesta analogia ens pot oferir una explicació alternativa a la teoria aspectual tradicional, que ens permeti tractar els verbs polisèmics que incorporen sentits que expressen diferent informació aspectual.

Com ja s'ha exposat a l'apartat 3, un dels principals problemes de la classificació aspectual tradicional és la concepció imperant a la bibliografia de les categories aspectuals com a classes aristotèliques, amb trets necessaris i suficients, quan sembla ser que la seva natura s'aproxima molt més a unes categories difoses, sense límits ni fronteres clarament definits. És per aquest motiu considerem més adient representar les classes aspectuals com a diferents estadis o focalitzacions d'un continuum aspectual que, alhora, reflecteixi la seqüència temporal o moviment a través del temps que suposa tot canvi d'estat; és a dir, que doni compte d'aquest suposat paral·lelisme lingüístic a l'hora d'estructurar el moviment temporal i el moviment espacial. Així, basant-nos en la noció de "windowing of attention" de Talmy (1996), que designa aquell procés cognitiu segons el qual dirigim l'atenció o focalitzem certs aspectes del context cognitiu en què ocorre un esdeveniment, hipotetitzem que les classes aspectuals són diferents focalitzacions del continuum aspectual Activitat-Assoliment-Estat, és a dir, un procés que es dirigeix cap a un límit temporal que implica un canvi d'estat, com es representa a la Figura 9.

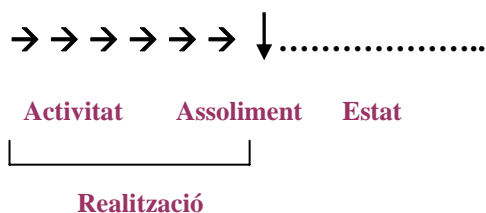

Figura 9. Classes aspectuals com a diferents estadis d'un continuum temporal

D'aquesta manera, si només es focalitza el procés, o sigui la fase inicial del context cognitiu en què té lloc un esdeveniment, tindrem una Activitat; si només s'obre una finestra d'atenció sobre el moment concret en què s'ha assolit el límit temporal de l'esdeveniment, parlarem d'Assoliment; si, en canvi, s'adopta una visió més general i s'expressa tant el procés

com l'assoliment del límit, obtindrem una Realització. Finalment, si només centrem l'atenció sobre l'estat final que s'ha assolit, tindrem un Estat.

El principal avantatge d'aquest model de representació de les classes aspectuals és que ens ofereix una possible via per a tractar els verbs polisèmics que incorporen sentits que expressen diferent informació aspectual: si prenem el sentit, i no el verb, com a unitat de classificació aspectual, podem concebre els diferents sentits d'un verb polisèmic com a diferents focalitzacions de la seqüència aspectual Procés-Assoliment-Estat, fet que explicarà alguns dels diferents comportaments aspectuals que pot incorporar un mateix verb. Un bon exemple el trobem en els diferents sentits de *conocer* / *conèixer*, verb classificat tradicionalment com a estat a la bibliografia ([De Miguel, 1999]; [Marín, 2000], entre d'altres). Seguint la nostra hipòtesi, aquest verb potencialment podria tenir com a mínim dos sentits, cadascun dels quals focalitzaria una sola fase de la seqüència aspectual (exemples extrets de McDermott et al. 2000):

- *conocer_1* (Assoliment): moment concret en què s'entra a l'estat de coneixement
Ej. *¿Cuándo la conociste?*
- *conocer_2* (Estat): posseir informació sobre algú o alguna cosa
Ej. *Conozco muy bien el centro de Madrid*

Així, *conocer_1* seria un sentit que només obre una finestra d'atenció sobre el límit temporal de l'esdeveniment; és a dir, sobre el moment concret en què s'entra en l'estat de coneixement i, per tant, el classificarem com a assoliment. Per altra banda, *conocer_2* només focalitza l'estat final assolit, sense expressar el procés ni el moment concret en què s'ha assolit el final temporal d'aquest procés; per tant, el classificarem com a estat. Un fet simptomàtic, i que pot ser una evidència favorable a la nostra aproximació, és que trobem diferències entre llengües a l'hora de lexicalitzar aquests sentits. Per exemple, McDermot et al. (2000) donen en anglès 'to meet' per a expressar el sentit de *conocer_1* i 'to know' com a sentit genèric i de tipus estatiu, que equivaldria al sentit *conocer_2*, com es representa al mapa semàntic de la Taula 7. Per tant, aquestes diferències de lexicalització recolzen la hipòtesi segons la qual tenim diferents sentits de *conocer* / *conèixer* que expressen diferent informació aspectual.

Espanyol	<i>conocer</i>	
Català	<i>conèixer</i>	
Anglès	<i>to meet</i>	<i>to know</i>

Taula 7. Patrons de lexicalització de *conocer*: espanyol, català, anglès

Aquest sistema també ens permet expressar els diferents sentits dels verbs de postura que hem presentat a l'apartat anterior (§4.1.). Per exemple, el verb català "aixecar-se" seria una realització, en tant que expressa tant el procés com el límit temporal d'aquest camí; així mateix passa en japonès amb el verb *tatu*, que sempre té el sentit incoatiu de "entrar en l'estat d'estar aixecat", és a dir, "aixecar-se". En anglès, en canvi, el verb *stand* només focalitza l'estat d'estar dret, sense indicar el camí que s'ha seguit per a assolir aquest estat; si es vol expressar el procés, és a dir adoptar un sentit incoatiu, cal afegir-hi un satèl.lit: *to stand up*. Per tant, també observem diferències entre llengües a l'hora de lexicalitzar el *continuum* aspectual pel que fa a un verb de postura com *aixecar-se*, tal i com es mostra a la Figura 10.

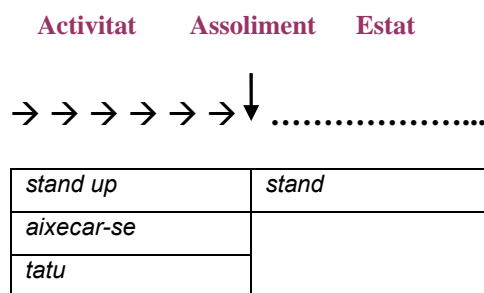

Figura 10.

Un fet que cal subratllar és que aquestes diferències aspectuals dels verbs de postura segueixen la tipologia dels patrons de lexicalització presentats per Talmy: el català i el japonès són llengües *verb-framed* que incorporen el path a l'arrel verbal i expressen un sentit inherent de realització, de moviment temporal cap al canvi d'estat i assoliment d'aquest nou estat; contràriament l'anglès, una llengua *satellite-framed* que només pot expressar el moviment temporal (Path) a través d'un satèl.lit, presenta una arrel verbal amb un significat aspectual estatiu.

Observant aquest comportament podem anar més enllà de la hipòtesi formulada a l'apartat 4.1., segons la qual la lexicalització de la informació aspectual a l'arrel verbal no és universal. I és que si observem la Figura 10 podem deduir que potser les arrels verbals de les llengües *verb-framed*, que inherentment expressen moviment en tant que incorporen el Path, tendiran a expressar sentits menys estatus que les arrels verbals de les llengües *satellite-framed*, en què el moviment temporal s'expressa a través d'un satèl.lit. Aquest fet, que ara només apuntem com a hipòtesi i que cal comprovar amb més classes de verbs suposadament estatus (com poden ser els verbs estatus de sentiment: *estimar*, *odiar* o *agradar*), potser ens donarà alguna pista per a desvetllar perquè molts dels verbs que en anglès es consideren estatus, en català i castellà incorporen sentits que expressen dinamicitat i, en conseqüència, presenten una estatus dubtosa (com bé ho demostra el fet que no acceptin contextos dinàmics com la forma progressiva, com s'ha mostrat a l'apartat 3).

Tenim, per tant, que el model de representació de les classes aspectuals com a diferents focalitzacions d'una seqüència que reflecteix el moviment temporal cap al canvi d'estat (subsumint l'analogia de Temps com a Espai) no només ens obre una possible via per a tractar verbs que incorporen diferents sentits aspectuals, sinó que també ens ofereix un marc adient per a investigar les diferències tipològiques pel que fa a la lexicalització de la informació aspectual a l'arrel verbal.

Anant encara una mica més enllà, volem deixar constància del fet que considerem que la seqüència aspectual de Activitat-Assoliment-Estat representada a la Figura 9 és només un possible patró aspectual, tot hipotetitzant que és un extracte o focalització d'un continuum aspectual més ampli: una concatenació de Procés – Assoliment – Estat – Assoliment – Procés – Assoliment – Estat, tal i com es representa a la Figura 11.

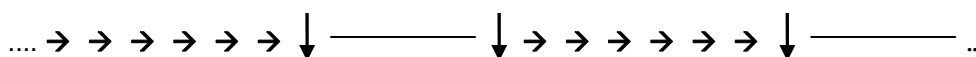

Figura 11. Concatenació de la seqüència aspectual Procés-Assoliment-Estat-Assoliment

El fet d'estendre la seqüència aspectual ens permet anar més enllà de les classes tradicionals i tractar molts més tipus de verbs. Per exemple, podem explicar el sentit aspectual d'un verb com *bullir*, tot indicant que és la focalització d'un assoliment més una activitat: només obre una finestra d'atenció sobre el canvi d'estat que va seguit d'un procés no delimitat (A + P), com es representa a la Figura 12.

Figura 12. Focalització aspectual del verb 'bullir'

Un altre exemple el trobem en verbs com 'despertar-se' que només focalitzen l'atenció sobre el moment en què s'assoleix l'estat i la posterior permanència d'aquest estat; és a dir, sobre l'estadi d'un Assoliment més un Estat (A + E), com es representa a la Figura 13.

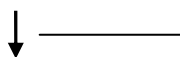

Figura 13. Focalització aspectual del verb 'despertar-se'

En síntesi, tot i que s'ha d'investigar més a fons aquesta hipòtesi a partir del treball amb més classes de verbs, creiem que ja es poden perfilar alguns avantatges de la nostra proposta. Crucialment, considerem que l'avantatge fonamental del nostre model de representació de les classes aspectuals basat en la focalització de l'atenció és que evita la sobregeneració de classes

imperant a la bibliografia tradicional: no cal parlar de diferents tipus d'estats o de diferents tipus d'assoliments, com fan aquells models que parteixen d'una concepció aristòtèlica de les classes aspectuals (cf. §2.1.), sinó que només cal determinar quin estadi de la seqüència s'ha focalitzat tot evitant la creació de noves classes. Alhora, aquest model no només reflecteix el paral·lelisme entre la representació lingüística de l'estructura espacial i la representació de l'estructura temporal que postula el model cognitivista de Talmy, sinó que a més a més incorpora els tres paràmetres aspectuals bàsics: la dinamicitat, la delimitació, així com també la duració, un tret que, com hem vist, era absent en el model de Talmy (Figura 8).

5. Conclusions i treball futur

En aquest article hem pretès confeccionar un estat de la qüestió sobre l'estudi de l'Aspecte lèxic o Aktionsart, tot fent un repàs de les diferents reformulacions que ha rebut la classificació aspectual de Vendler (1967), així com presentant el debat actual entre els investigadors pel que fa al paper de la informació aspectual a la interfície sintaxi-semàntica. Així mateix, hem perfilat la problemàtica bàsica dels tests o proves de classificació aspectual, tot apuntant el fet que cal un replantejament metodològic a l'hora d'aplicar aquests tests: en primer lloc, considerem que és precís adoptar el sentit, i no el verb, com a objecte de classificació aspectual, per tal com molts verbs són polisèmics i inclouen sentits que expressen diferent informació aspectual; en segon lloc, creiem que es fonamental qüestionar-se quina és la natura cognitiva de les classes aspectuals, una natura que sembla que s'allunya de la noció tradicional de classe basada en trets binaris necessaris i suficients, i que s'apropa molt més a una concepció de classes difoses, sense límits ni fronteres clarament definits.

Finalment, ens hem endinsat en el paradigma de la lingüística cognitiva, tot centrant-nos en el treball de Talmy (1975, 1983, 1985, 2000), que parteix de la metàfora Espai-Temps com a mecanisme semàntic clau per a explicar l'aspecte lèxic, idea que hem adoptat per a fonamentar la nostra hipòtesi de classificació aspectual. Concretament, hem postulat una hipòtesi segons la qual les classes aspectuals es conceben com a diferents focalitzacions d'una seqüència aspectual d'Activitat-Assoliment-Estat-Assoliment. D'aquesta manera, si adoptem el sentit com a nivell bàsic de classificació, podem donar una explicació natural tant dels verbs que presenten un sol sentit aspectual com dels verbs polisèmics: cada sentit pot focalitzar només una part de la seqüència temporal. Alhora, aquest model evita la sobregeneració de classes recurrent en el models tradicionals. Per altra banda, la nostra proposta obre una via d'investigació per a explicar les diferències interlingüístiques pel que als patrons de lexicalització de la informació aspectual a l'arrel verbal, així com un nou criteri a tenir present a l'hora de d'identificar i representar sentits verbals, una necessitat bàsica dels recursos dedicats als Processament del Lenguatge Natural.

D'aquí en sorgeixen tota una sèrie d'hipòtesis i preguntes de recerca que ens obren noves vies d'investigació, i que recollim a manera de síntesi:

1. ¿La distribució temporal interna de l'esdeveniment descrit per un verb (*Aktionsart*) és una informació útil per a la desambiguació semàntica verbal?
2. ¿Quin és el model cognitiu de conceptualització de la *Aktionsart*?
3. ¿L'organització lingüística de l'estructura espacial és paral·lela a la de l'estructura temporal?
4. ¿Les classes aspectuals es poden concebre com diferents focalitzacions de la seqüència aspectual Activitat-Assoliment-Estat-Assoliment?
5. ¿Quins patrons de focalització són possibles?
6. ¿Com podem explicar les diferències entre llengües pel que fa als diferents patrons de lexicalització de la *Aktionsart*?
7. ¿És possible que les llengües *satellite-framed*, pel fet d'expressar el moviment a través d'un satèl.lit, presentin més arrels verbals estatives que les llengües *verb-framed* que, en canvi, incorporen el moviment a l'arrel?

Tota una sèrie de qüestions obertes que fonamentaran el nostre treball futur que es basarà, en primer lloc, en una extracció empírica de dades de corpus lingüístics per tal d'expandir el problema i valorar les hipòtesis presentades. Per altra banda, creiem que és interessant avaluar i experimentar la nostra proposta des d'una aproximació psicolingüística. L'objectiu bàsic serà esbrinar com els parlants conceptualitzen les classes aspectuals; més concretament, esbrinar com els parlants conceptualitzen les diferències aspectuals que expressen els diferents sentits d'un verb polisèmic i, alhora, detectar les diferències de lexicalització de la informació aspectual entre l'anglès, llengua d'*emmarcament* per satèl.lit, i el català i l'espanyol, llengües d'*emmarcament* verbal. Per tant, ens plantegem com a objectiu immediat la definició i disseny de mètodes empírics per a avaluar la nostra proposta.

6. Referències bibliogràfiques

- Aguirre E., Rigau G., Atserias J. & Padró L. (2000), "Combining supervised and unsupervised lexical knowledge for word sense disambiguation". *Computers and Humanities*, vol 34, núm. 1-2.
- Arad, M. (1998a): *VP- Structure and the Syntax-Lexicon Interface*. Tesis Doctoral. UCL. Londres.
- (1998b): "Are unaccusatives aspectually characterized? (and other related questions)". *Papers from the UPenn / MIT Roundtable on Argument Structure and Aspect*. MIT Working Papers in Linguistics, 32, 1-20.
- Aristòtil, *Metafísica*, ed. Trilingüe de V. García Yebra, Madrid, Gredos, 1982, 2ª ed.
- Bach, E. (1981): "The Algebra of Events". *Linguistics and Philosophy*, 9:5-16.
- Bennet, M. & Partee, B. (1972): "Tense and Discourse Location in Situation Semantics", distributed 1978 by the Indiana University Linguistics Club, Bloomington.
- Bennet, W.S, Herlick, T., Hoyt, K, Liros, J. & Santisteban, A. (1990): "Toward a Computational Model of Aspect and Verb Semantics" . *Machine Translation*, 4:217-250.

- Borer, H. (1994). "The projection of arguments". *Functional projections, University of Massachusetts Occasional Papers 17*, edited by E. Benedicto & J. Runner. Amherst, Mass: GLSA, UMass.
- (1998): "Deriving passives without theta-roles". A S.G. Lapointe, D.k. Bentari I P.M Farrell, *Morphology and its Relations to Phonology and Syntax*. 60-111
 - (2004a): *Structuring Sense. In Name Only*. Vol 1. OUP: Oxford.
 - (2004b): *Structuring Sense. The Normal Course of Events*. Vol 2. OUP. Oxford.
- Carlson, G.N. (1977), *Reference to kinds in English*. Doctoral dissertation, University of Massachusetts, Amherst.
- Castellón, I., A. Fernández, G. Vázquez, L. Alonso, J.A. Capilla (2006). "The Sensem Corpus: a Corpus Annotated at the Syntactic and Semantic Level", *Fifth International Conference on Language Resources and Evaluation (LREC)*.
- Chomsky, N. (1965), *Aspects of the Theory of Syntax*. Cambridge: The MIT Press.
- Croft, W. & Cruse, A. (2004), *Cognitive Linguistics*, Cambridge University Press.
- De Miguel, E. (1999): "El aspecto léxico", a *Gramática Descriptiva de la Lengua Española*, eds. I. Bosque i V. Demonte, 2971-3060. Madrid: Espasa Calpe.
- (2004), "Qué significan aspectualmente algunos verbos y qué pueden llegar a significar", *Estudios de lingüística*, núm. 1, 167-106.
- Demonte, V. (2002): "Preliminares de una clasificación léxico-sintáctica de los predicados verbales del español". En En Sybille Grosse y Axel Schönberger, eds. *Ex oriente lux: Festschrift für Eberhard Gärtner zu seinem 60. Geburtstag*. Frankfurt am Main: Valentia.
- (en premsa), "Qué es sintáctico y qué es léxico en la interficie entre sintaxis y léxico-semántica". *Signo y Seña*.
- Dowty, D. (1979): *Word Meaning and Montague Grammar*. Dordrecht: Reidel.
- Fernández Lagunilla, M. & E. De Miguel (1999), "Relaciones entre el léxico y la sintaxis: adverbios de foco y delimitaciones aspectuales", *Verba*, Nº 26.
- (2000), "El operador aspectual "se"", *Revista española de lingüística*, nº 30, Fasc.1, p. 13-44.
- Grimshaw, J. (1990): *Argument Structure*, Cambridge, Mass, MIT Press.
- Jackendoff, R. (1990), *Semantic Structures*, Cambridge, MA: MIT Press.
- (1991), "Parts and boundaries", *Cognition*, 41, 9--45.
- Kenny, A. (1963): *Action, emotion and will*. London: Routledge & Kegan Paul.
- Lakoff, G. (1987), *Women, Fire, and Dangerous Things: What Categories Reveal About the Mind* University of Chicago Press, 1987
- Langacker, R. (1987). *Foundations of cognitive grammar*, 2 vol., Stanford: Stanford University Press.
- Levin B. & M. Rappaport Hovav (1995), *Unaccusativity at the Syntax-Semantics Interface*. Cambridge MA:MIT Press.
- Marín, R. (2000), *El componente aspectual de la predicación*. Tesi Doctoral, Universitat Autònoma de Barcelona.
- Mateu, J. (2002). "Lexicologia II. L'estructura semàntica de les unitats lèxiques", dins M.Espinal,

Lexicologia catalana. EdiUOC

- McDermott A., P. Goldsmith i M.A. Pérez 2000. Diccionario Oxford Study Español-Inglés Inglés-Español. Oxford: Oxford University Press
- Mendikoetxea, A. (2004): "En busca de los primitivos léxicos y su realización sintáctica: del léxico a la sintaxis y viceversa", *Comunicació a la 2ª Xarxa Temàtica de Gramàtica Teòrica*, Barcelona, UAB.
- Michaelis, L. (2005), "Entity and event coercion in a symbolic theory of syntax", a Jam-Ola Ostman and Mirjam Fried (eds.), *Construction Grammars, Cognitive grounding and theoretical extensions*, Amsterdam: John Benjamins.
- Morimoto, Y. (1998), *El Aspecto léxico: delimitación*, Cuadernos de lengua española, Ed. Arco/Libros, S.L., Madrid.
- Mourelatos, A. (1978): "Events, Processes and States". *Linguistics and Philosophy* 2: 415-434.
- Pinker, S. (1989): *Learnability and cognition: The acquisition of argument structure*, MIT Press.
- Pustejovsky, J. (1988): "The Geometry of Events", en C.Tenny (ed.), *Studies in Generative Approaches to Aspect. Lexicon Project Working Papers* 24, MIT, Cambridge, Mass, pàg. 19-39.
- (1991): "The Syntax of Event Structure", a B. Levin i S. Pinker (eds.), *Lexical and Conceptual Structure*, Oxford, Blackwell, pàg. 47-81.
 - (1995): *The generative lexicon*. Cambridge, Mass.: MIT Press.
 - (2000), "Events and the Semantic Opposition". A Tenny, C. i J. Pustejovsky (eds.), *Events as Grammatical Objects*. Stanford: CSLI Publications, 445-482.
- Rappaport Hovav, M. and Levin, B. (1998) "Building verb meanings", a Butt, M. and Geuder, W. (eds.), *The Projection of Arguments: Lexical and Compositional Factors* pp. 97 – 134, Center for the Study of Language and Information, Stanford University.
- Resnik P. (2001), "Semantic Similarity in a Taxonomy: An Information-Based Measure and its Application to Problems of Ambiguity in Natural Language". *Journal of Artificial Intelligence Research*, 11.
- Ritter, E. & S.T. Rosen (1996). "Strong and weak predicates: Reducing the lexical burden". *Linguistic Analysis* 26, 29-62.
- (1998), "Delimiting events in syntax". *The projection of arguments: Lexical and syntactic constraints*, edited by W.Geuder & M. Butt. Standford:CSLI.
- Robinson, M. (1994), "States, aspect and complex argument structures". Comunicació presentada a *Edinburgh Linguistic Department Conference '94*, Edinburg.
- Rosch, E. (1975). "Cognitive representation of semantic categories". *Journal of Experimental Psychology*.
- Ross, J. R. (1972), "Act". In Donald Davidson & Gilbert Harman (eds.) *Semantics of natural languages*, 70-126, Dordrecht: Reidel.
- Talmy, L. (1975). "Figure and ground in language". *Proceedings of the First Annual*

- Meeting of the Berkeley Linguistics Society*, ed. by Cathy Cogan et al, 419-430. Berkeley: Berkeley Linguistics Society.
- (1983). "How Language Structures Space", in *Spatial orientation: Theory, research, and application*. Eds. H. Pick and L. Acredolo, New York: Plenum Press, pp. 225-282
- (1985). "Lexicalization patterns: Semantic structure in lexical forms." In *Language typology and syntactic description: Grammatical categories and the lexicon*. Ed. T. Shopen, vol 3, Cambridge, England: Cambridge University Press
- (1996). "The Windowing of Attention in Language", in *Grammatical constructions: Their form and meaning*. Eds. M. Shibatani y S. Thompson. Oxford: Oxford University Press. 235-87.
- (2000). *Toward a cognitive semantics*, 2 vol., Cambridge: MIT Press
- Taylor, J.R. (1977): "Tense and continuity". *Linguistics and Philosophy* 1: 199-220.
- (1995), *Linguistic categorization*, Oxford University Press, 2n ed.
- Tenny, C. (1994): *Aspectual Roles and the Syntax-Semantics Interface*. Dordrecht: Kluwer Academic Publishers.
- Val Álvaro, J. F. (1999), "Sobre la naturaleza del conocimiento léxico", en Torres Sánchez, M.A. (ed.), *V Jornadas de Lingüística*. Cádiz, Universidad de Cádiz, 129-171.
- Van Voorst, J. (1988). *Event Structure*. Amsterdam: John Benjamins.
- Vendler, Z. (1967). *Linguistics in philosophy*. Ithaca, N.Y.: Cornell University Press.
- Verkuyl, H. (1989). Aspectual classes and aspectual composition. *Linguistics and Philosophy* 12:39-94.
- Vossen, P. (1998), *EuroWordNet: A multilingual database with lexical semantic networks*. Dordrecht: Kluwer Academic Publishers.